

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ
ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား
နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့်
ပေါင်းစပ်ခြင်း

Centre for Law and
Democracy
info@law-democracy.org
+1 902 431-3688
www.law-democracy.org

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ

ဤမှတ်စုတွင် ¹ တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြားနှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်း (PSB) တွင် မည်ကဲ့သို့ ပေါင်းစည်းသင့်ကြောင်း သိရှိရန် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီအနာဂတ်အတွက် ပိုမိုဆောင်ရွက်ရန် စိတ်ပါဝင်စားသူ အမျိုးမျိုးကို အကူအညီပေးရန်ဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ (ဗမာမဟုတ်သော) တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုဦးရေကို တိကျသော ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် ဖော်ထုတ်ရန် အလွန် ခက်ခဲကြောင်း လူတိုင်းက အသိအမှတ်ပြုကြ သော်လည်း တရားဝင် ခန့်မှန်းချက်များအရ ၃၂% ရှိကြောင်း သိရ၏။ ² ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသား ရောနှောထားသော လူမျိုးစု များအား ဗမာအဖြစ် စနစ်တကျ ရေတွက်ရန် သဘောထားလည်း ရှိလာနိုင်သောကြောင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုဦးရေကို နည်းပါးသွားစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အချို့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအတွက် ခန့်မှန်းချက်မှာ များစွာ မြင့်မားသွားနိုင်၏။ ကိန်းဂဏန်းများ မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ အာဏာမသိမ်းမီနှင့် သိမ်းအပြီးတွင် မြန်မာ နိုင်ငံရှိ မီဒီယာအခင်းအကျင်းသည် အရေး ကြီးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဦးရေကို အဝေးမှ ထင်ဟပ်ခြင်းမရှိကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိသာထင်ရှားပြီး၊ မြန်မာ့အသံနှင့် ရုပ်မြင်သံကြား (MRTV) သည် အဓိကအများပြည်သူပိုင် ရုပ်သံလိုင်း များအတွက် တန်းတူရည်တူရှိနေပါသည်။³

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများတွင် ရုပ်သံထုတ်လွှင့်ခြင်းဆိုင်ရာ ယေဘုယျ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းစနစ်ကြီး၌ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် လူထု တစ်ရပ်လုံး၏ ရုပ်သံလွှင့်ကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ရာ၌ အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ကိရိယာများနှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုစနစ်များ

¹ ဤလုပ်ငန်းသည် Creative Commons Attribution-Non Commercial-ShareAlike 3.0 Unported Licence အောက်တွင် လိုင်စင်ရယူထား၏။ ယင်းကိုအခမဲ့ ကူးယူ၊ ဖြန့်ဝေရန်နှင့် ပြုသရန်နှင့် ဆက်စပ်သော လက်ရာများ ဖန်တီးရန်၊ သင်သည် ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီ စင်တာအား ခရက်ဒစ်ပေးကာ အသုံးပြုနိုင်၏။ ဤအလုပ်ကို စီးပွားဖြစ်ရည်ရွယ်ချက် အတွက် အသုံးမပြုပါနှင့် ဤထုတ်ဝေမှုမှ ဆင်းသက်လာသော မည်သည့်အလုပ်ကိုမဆို ဤလိုင်စင်ဖြင့် ဖြန့်ဝေနိုင်သည်။ ဤလိုင်စင်မိတ္တူကိုကြည့်ရှုရန် ဤလင့်သို့ ဝင်ရောက် ကြည့်ရှုပါ။ <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>.

² နမူနာကြည့်ရှုရန်- <https://worldpopulationreview.com/countries/myanmar-population>.

³ MRTV သည် အစိုးရထံမှ လွတ်လပ်စွာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိခြင်းကဲ့သို့သော အဓိကအများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ လက္ခဏာများ ကင်းမဲ့နေ သောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် “အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူ” ဟူသော ဝေါဟာရကို သုံးစွဲခြင်းမပြုပါ။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ
ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော
အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ရှိသည်။ ကျင့်သုံးသည့် စနစ်အပေါ် အစိုးရက အပြည့်အဝနီးပါး ထိန်းချုပ်ထားခြင်းကြောင့် ထိုစနစ်မျိုး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခု အချိန်အထိ မရှိသေးပေ။ ဒီမိုကရက်တစ်နည်းလမ်းနှင့်အညီ ရုပ်မြင်သံကြားနှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ⁴ အတည်ပြုခဲ့သော်လည်း အမှန်တကယ်အသက်ဝင်ခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလတွင်သာ ချမှတ် ခဲ့သည့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြီး နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ လ ၁ ရက်နေ့ အာဏာသိမ်းမှုအပြီးတွင် ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ရုပ်သံလွှင့်ဥပဒေသည် လိုင်စင်ထုတ်ပေးရန်အတွက် အသံလွှင့် ကောင်စီကို ဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းကြောင့် နိုင်ငံအတွင်း ရုပ်သံလွှင့်လုပ်ငန်းပတ်ဝန်းကျင်တွင် အရေးကြီးသော အပြောင်းအလဲများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့ ထုတ်လွှင့်သော ဘာသာစကားများ အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် အခြား သော အဆင့်အတန်းများကို မခွဲခြားဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်အားလုံး၏ လိုအပ်ချက်နှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ရောင်ပြန်ဟပ်ကာ ဝန်ဆောင်မှုပေးကြောင်း သေချာစေရန် စီမံချက်များ ချမှတ်ပြီး ယင်းကို အဓိက အာရုံစိုက်ကြောင်း ဖော်ပြလိုခြင်းမှာ ဤ မှတ်စု၏ အနှစ်သာရပင် ဖြစ်ပါ၏။ MRTV သည် အစိုးရလက်အောက်မှ လွတ်လပ်မှု မရှိခြင်းအပါအဝင် MRTV မှ ဖြည့် ဆည်းရန် ပျက်ကွက်သည့် အခြေအနေများနှင့်အတူ နိုင်ငံတော်မှ ပိုင်ဆိုင်သည့် ရုပ်သံလိုင်းများကို အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် အချို့သော အခြေအနေများအရ လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းအခြေအနေများသည် ဤမှတ်စု ပထမအပိုင်း၏ အကြောင်းအရာများဖြစ်လေ၏။ ထို့နောက် တရားဝင် မူဝါဒကိုအခြေခံသည်ဖြစ်စေ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း လက်တွေ့ အဆင့်တွင် လည်ပတ်နေသည်ဖြစ်စေ အချို့ သီးခြားဆောင်ရွက်မှုများသည် အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ တိုင်းရင်းသားလူဦးရေ သီးခြားလိုအပ်ချက်များနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ဆောင်ရွက်ပေးကြောင်း သေချာစေရန် ကူညီပေးပါသည်။ ဤသည်မှာ ဤမှတ်စု ဒုတိယအပိုင်း၏ အာရုံစူးစိုက်မှုဟုတ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဤမှတ်စု သည် အသံလွှင့်ကဏ္ဍတွင် တိုင်းရင်းသားအသံများ မြှင့်တင်ရန် အခြားလုပ်ဆောင်မှုများကို ကြည့်ရှုသည့် နောက်ဆုံးအပိုင်း ဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် လူနည်းစုသာဖြစ်သော်လည်း အခြားနိုင်ငံများတွင်ကဲ့သို့ပင် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ထုတ်လွှင့်သူများအပြင် အများပိုင်သတင်းစာများလည်း ရှိပါသည်။ ဤအရာများ တည်ရှိရာ အခြေခံမူများနှင့် စံနှုန်း အနည်း ဆုံးအဆင့်တွင် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတော်၊ ဒေသဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် အခြားအရာများ ဆောင်ရွက်ပေးသည့် လူဦးရေတစ်ခုလုံး အတွက် ကိုယ်စားပြုသင့်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်သူ့သတင်းစာများသည် အများပြည်သူ ထုတ်လွှင့်သူများကဲ့သို့ အစိုးရ

⁴ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၃ (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၈ ရက်နေ့) Broadcasting Law, No. 53 of 2015, 28 August 2015. မြန်မာဘာသာဖြင့် : <https://myanmar-law-library.org/law-library/laws-and-regulations/laws/myanmar-laws-1988-until-now/union-solidarity-and-development-party-laws-2012-2016/myanmar-laws-2015/pyidaungsu-hluttaw-law-no-53-2015-broadcasting-law-burmese.html> နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် https://www.burmalibrary.org/sites/burmalibrary.org/files/obl/docs21/2015-08-28-Broadcasting_Law-en-red.pdf.

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

လက်အောက်မှ လွတ်လပ်မှု ကင်းမဲ့သောကြောင့် နောက်ထပ် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု အခြေအနေများနှင့် မကိုက်ညီတော့ပါ။ အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူထုသတင်းစာများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အလွန်ရှင်းလင်းပြတ်သားနေဆဲဖြစ်ပြီး အာဏာမသိမ်းမီက မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး ငြင်းခုံမှုများ အများအပြားရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်၊ ဤမှတ်စုသည် အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုသတင်းစာများတွင် လူမျိုးရေးအကြောင်းအရာကို မည်သို့ထင်ဟပ်စေမည့်ကိစ္စများကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။

အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြားနှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်း ၏ အခြေခံအချက်များ

PSB တွင် တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို မည်သို့ပေါင်းစည်းရမည်ကို အကဲဖြတ်သည့် မည်သည့်အကဲဖြတ်ချက်မဆို အစစ်အမှန် PSB ဆိုသည်မှာ အနည်းဆုံးအဆင့် အခြေခံများကို နားလည်မှုဖြင့် စတင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ထိုအခြေခံများသည် တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို မည်ကဲ့သို့ ပေါင်းစည်းနိုင်သည်ဆိုသော ဘောင်ကို ချမှတ်ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ လက်ရှိရည်ရွယ်ချက်များအတွက်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် PSB ၏ အခြေခံဂုဏ်ရည်လေးရပ်ကို အာရုံစူးစိုက်သည်။ အစိုးရလက်အောက်မှ လွတ်လပ်ခြင်း၊ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားအားလုံး၏ ဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရန် ပြတ်သားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပြည်သူ့ကို တာဝန်ခံမှုနှင့် ၎င်း၏ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် အဖွဲ့အစည်းအား လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးပေးခြင်းတို့ ဖြစ်၏။⁵ ဤမှတ်စု၏ အောက်ဖော်ပြပါ ကဏ္ဍများသည် ဤပြဿနာတစ်ခုစီကို အတိုချုံး၍ တစ်လှည့်စီ ဖြေရှင်းပေးထား၏။

လွတ်လပ်မှုရှိခြင်း

ယင်းသည် အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြားနှင့်အသံထုတ်လွှင့်သူများ၏ အခြေခံ အရည်အချင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် တိုင်းပြည်၏ ပြည်သူများအတွက် (သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ အကျိုးဝင်သည့် အခြားတရားစီရင်ပိုင်ခွင့်)ကို ယနေ့ခေတ် အစိုးရ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက်သာမဟုတ်ဘဲ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ် သဖြင့် ဖြစ်နိုင်လျှင် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရနှင့် အမှီအခိုကင်းဖို့လိုတယ်။ ဤလိုအပ်ချက်သည် အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင် သံကြားနှင့်အသံထုတ်လွှင့်သူများအကြောင်း နိုင်ငံတကာမှ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် နိုင်ငံတကာနှင့် ထိပ်တန်းတရား ရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

⁵ အသေးစိတ် ပိုမို သိရှိလိုလျှင် ကြည့်ရှုရန်- Toby Mendel, *Public Service Broadcasting: A Comparative Legal Survey* (UNESCO, 2011), <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000192459>.

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

လွတ်လပ်ခြင်း၏ အရေးကြီးမှု၊ အမှန်တကယ်လိုအပ်မှု၊ လွတ်လပ်မှုတို့သည် သိသာထင်ရှားသော်လည်း ၎င်းသည် ကမ္ဘာ တစ်ဝှမ်းရှိ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများ ရင်ဆိုင်နေရသော အခက်ခဲဆုံး ပြဿနာများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထို ထိန်းချုပ်မှုကို ဖယ်ရှားရန် တရားဝင်နှင့် လက်တွေ့ကျသော စနစ်နှစ်ခုစလုံးကို ထားရှိရန် အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် အစဉ်အလာရှိခဲ့သည့် အများပြည်သူ ရုပ်သံလွှင့်ဌာနအတွက် အထူးသဖြင့် စိန်ခေါ်မှုဖြစ်လေ၏။

အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြားနှင့်အသံထုတ်လွှင့်သူများ၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် အရေးကြီးဆုံး လက်တွေ့ကျသော ကိရိယာမှာ ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့များမှတစ်ဆင့် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အား ဘုတ်အဖွဲ့တွင် သင့်လျော်စွာ အမှီအခိုကင်းကင်းဖြင့် ရုံးထိုင်စေပြီး ထိုလူများအား ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမှ (ဖယ်ရှားခြင်းအပါအဝင်) ကာကွယ်ပေးမည်ဆိုပါက ယင်းသည် ရုပ်သံလွှင့်ဌာန၏ လွတ်လပ်မှုကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် ခရီးရှည်သွားနိုင်မည်ဖြစ်လေ၏။

ကံမကောင်းစွာဖြင့် ဤအတွက် ဖော်မြူလာမှာ မရှိချေ။ ယင်းအစား ခန့်အပ်မှုပုံစံသည် တိုင်းပြည်၏ လက်ရှိတရားဝင်မှု ဆိုင်ရာ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာတို့တွင် အမြစ်တွယ်နေရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ဗြိတိသျှ အသံလွှင့်ကော်ပိုရေးရှင်း (ဘီဘီစီ) အတွက် ဥပဒေမူဘောင်သည် ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ လွတ်လပ်ရေးကို ရည်ညွှန်းခြင်းပင် မရှိခဲ့ ကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်မှာ အံ့အားသင့်စရာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် လွတ်လပ်ရေးကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သော ယေဘုယျနည်းလမ်းများစွာလည်း ရှိသေးသည်။

ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် ယေဘုယျအရ ခန့်အပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို အဖွဲ့တစ်ခု သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်သူအဖွဲ့တစ်ခုက ထိန်းချုပ်ခြင်းမပြုသင့်ဘဲ၊ ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုကဲ့သို့သော သဘောသဘာဝအရ ပြင်းထန်စွာ နိုင်ငံရေးလုပ်ကိုင်သည့်အရာ မဟုတ်သည်မှာ သေချာပါသည်။ ယင်းအစား ခန့်အပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် တတ်နိုင်သမျှ လုပ်ဆောင်သူများစွာ ပါဝင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ယင်းတွင် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ သာမန်ပြည်သူလူထုများ၊ မတူညီသောနိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လွှတ်တော်မှတစ်ဆင့်နှင့် ဥပဒေအသင်းတစ်ခုခု သို့မဟုတ် ဘာသာရေးအဖွဲ့များကဲ့သို့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အခြား သော လုပ်ဆောင်သူများလည်း ပါဝင်သင့်၏။

ဤသို့ လုပ်ဆောင်သူများ ပါဝင်ရန် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးရှိလေ၏။ ဥပမာအားဖြင့် ၎င်းတို့အား ဘုတ်အဖွဲ့သို့ အမည်စာရင်း တင်သွင်းရာတွင် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် နေရာပေးနိုင်သည်။ ဤနေရာတွင် အကောင်းဆုံးအလေ့အကျင့်မှာ အမှန်တကယ် အရည်အချင်းပြည့်မီသည်ဟု ယူဆသူ မည်သူမဆို လျှောက်ထားနိုင်ပြီး ဆန်ခါတင်စာရင်းဝင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖြတ်သန်းပြီးနောက် ပိုမိုတရားဝင် ချိန်းဆိုမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ပြိုင်ဆိုင်မှုလုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုရှိရန်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအဆင့်သည် ၎င်း၏တရားဝင်အဆင့်အတန်းကို သတ်မှတ်ပေးထားသည့် မကြာခဏဆို သလို သမ္မတ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲက တရားဝင်အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်သူမှ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ် သည်။ ဘုတ်အဖွဲ့တွင် လစ်လပ်နေရာများရှိနေသဖြင့် ပါလီမန်သည် နောက်ဆုံး အဆုံးအဖြတ်ပေးသူအဖြစ် ထိထိရောက် ရောက် ထမ်းဆောင်နိုင်စေရန်အတွက် ဘုတ်အဖွဲ့တွင် လစ်လပ်နေသောနေရာများ (သမ္မတကဲ့သို့) ဖြည့်စွက်ရန် လူ့အရေ အတွက်အတိအကျကို အကြံပြုခြင်းဖြင့် အသုံးဝင်ပါသည်။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ
ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော
အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ခန့်အပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန်လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ လျှောက်ထားသူများ သို့မဟုတ် ဆန်ခါတင်စာရင်းတွင် တင်သွင်းထားသော ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်း CV များနှင့် အခြားထောက်ခံချက်စာရွက်စာတမ်းများကို လူတိုင်းသိရှိနိုင်စေရန်အတွက် ၎င်းတို့သည် မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်နှင့် ၎င်းတို့၏အရည်အချင်းများ မည်ကဲ့သို့ဖြစ်သည်ကို သိရှိနိုင်စေရန်အတွက် အွန်လိုင်းတွင် ထုတ်ဝေသင့်ပါသည်။ အရွေးခံသူများကို ဆန်ခါတင်စာရင်းသို့ ကျဉ်းမြောင်းလိုက်သည် နှင့် ၎င်းကြောင့် ထိုသူမှာ ပို၍အရေးကြီးလာပါသည်။ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်သည် ဆန်ခါတင်စာရင်းတွင် ပါဝင်သူ တစ်ဦးချင်းစီအပေါ် အများပြည်သူ ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး မှတ်ချက်များ ရေးသားနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအတွက် ပံ့ပိုးပေး ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏အမည်များနှင့် စာရွက်စာတမ်းများကို ထုတ်ဝေပြီး အများပြည်သူ မှတ်ချက်ပေးခြင်းကို ကာလ တစ်ခုအထိ ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့် ယင်းကို လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။

စည်းမျဉ်းများ၊ အဓိကအားဖြင့် PSB ကို ထူထောင်သည့် ပင်မဥပဒေသည် အုပ်ချုပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့နှင့် ၎င်း၏အဖွဲ့ဝင်များ လွတ်လပ်မှုရှိရေးအတွက် ထောက်ခံအားပေးသည့် စည်းမျဉ်းများစွာကိုလည်း ချမှတ်သင့်သည်။ ခန့်အပ်ပြီးသည်နှင့် အဖွဲ့ဝင် များ၏ ရာထူးသက်တမ်းကို ကာကွယ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေသည် ငါးနှစ် သို့မဟုတ် ခြောက်နှစ်ကဲ့သို့ ရာထူးသက်တမ်းကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ယင်းကာလမတိုင်မီ ဖယ်ရှားရန်အတွက် အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသော အခြေအနေများအပြင် ရှင်းလင်းသော လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းသင့်သည်။ ယခင်က ဘုတ်အဖွဲ့တွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း (တရားဝင်အကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ အစည်းအဝေး ၃ ခု ဆက်တိုက်ပျက်သွားခြင်းကဲ့သို့သော) အကျိုးစီးပွားပဋိပက္ခများနှင့် ချိုးဖောက်မှုများအပါအဝင် ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ထင်ရှားစွာသဟဇာတမဖြစ်သည့်နည်းလမ်း များဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်သည်။ ကိုက်ညီမှုမရှိသော စည်းမျဉ်းများ (အောက်တွင်ကြည့်ပါ)။ လုပ်ငန်းစဉ်အရ၊ ရွေးချယ်စရာတစ်ခုမှာ လုပ်ငန်းစဉ်တင်ရန် အခြားဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များ၏ အလွန်အကျွံ အများစု (သုံးပုံနှစ်ပုံ) လိုအပ်သည် သို့မဟုတ် ပါလီမန်ကော်မတီတစ်ခု၏ အလားတူအများစုဖြစ်နိုင်သည်။ ပြီးတော့ အဖွဲ့ဝင်အနေနဲ့ တရားရုံးတွေကို ဖယ်ရှား ပေးဖို့ အယူခံဝင်တာမျိုးလိုမျိုး ပြန်လည်ဖြေရှင်းမှုဆိုင်ရာ ရွေးချယ်ခွင့်တွေလည်း ရှိသင့်ပါတယ်။

ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်အရ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို စည်းမျဉ်းများ မလိုက်ဖက်ခြင်းဟု ခေါ်သော ဘုတ်အဖွဲ့တွင် ထိုင်ခြင်းမှ တားမြစ်ထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ရွေးကောက်ခံအရာရှိများ၊ အခြားအစိုးရအရာရှိများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ တွင် ရာထူးရယူထားသူများကဲ့သို့ ခိုင်မာသောနိုင်ငံရေးဆက်နွှယ်မှုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ခန့်အပ်ခြင်းမပြုရန် တားမြစ်ခံ ရသူများထဲတွင် ပါဝင်နိုင်သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် လူတစ်ဦးချင်းစီ သင့်လျော်သော ကျွမ်းကျင်မှုအမျိုးအစားများရှိ ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ယေဘုယျအားဖြင့် လေးစားခံရသူများဖြစ်သည့် အပြုသဘောဆောင်သော လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ချမှတ်သင့်သည်။

နောက်ဆုံးတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သောအလေ့အကျင့်မှာ ဘုတ်အဖွဲ့နှင့် နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် အယ်ဒီတာ့အာဘော် လွတ်လပ်မှုဟုသိကြသော ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုအသံလွှင့်ဌာန၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းကြားတွင် လျှပ်ကာအလွှာတစ်ခုထားရှိ ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဘုတ်အဖွဲ့သည် အလုံးစုံကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုကို ထိရောက်စွာ ကျင့်သုံးပြီး ဘတ်ဂျက်နှင့် အခြား

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

အဆင့်မြင့်စာရွက်စာတမ်းများကို အတည်ပြုခြင်းဖြင့် အယ်ဒီတာအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် စွက်ဖက်ခြင်းမရှိပါ။ ၎င်းသည် အဖွဲ့အစည်း၏လွတ်လပ်မှုအတွက် အကာအကွယ်နှစ်ဆင့်ကို ထိထိရောက်ရောက် ချမှတ်ပေးပါသည်။

ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ပိုင်ခွင့်

လွတ်လပ်မှုရှိရေး ဆိုသည်မှာ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူသည် ၎င်းတို့ လိုချင်သမျှကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်ဟု မဆိုလိုပါ။ ယင်းအစား ရုပ်မြင်သံကြားကို ချမှတ်သည့် တရားဝင် စည်းမျဉ်းများသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် ဆိုသည်မှာ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သတ်မှတ်သင့်သည်။ အဆုံးစွန်အားဖြင့်၊ ယင်းမှာ နိုင်ငံအတွင်း လုပ်ဆောင်နေသော အခြားသော ထုတ်လွှင့်သူအမျိုးအစားများ၏ အကြောင်းအရာကမ်းလှမ်းမှုများကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ဖြင့် ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အုပ်စုအားလုံး၏ သတင်းအချက်အလက်လိုအပ်ချက်များနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ကတိကဝတ်များနှင့်အတူ အများပြည်သူ ရရှိနိုင်သည့် အကြောင်းအရာ ကွဲပြားမှုသည် ဤနေရာတွင် အဓိကဖြစ်သည်။ ဤအရာသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် (သတင်းအချက်အလက်နှင့် အကြံဉာဏ်များ ဖြန့်ဝေခွင့်တို့နှင့်အတူ) ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်၏ အာမခံချက်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သော သတင်းအချက်အလက်နှင့် အတွေးအခေါ်များကို ရှာဖွေရယူပိုင်ခွင့်တွင် အခြေခံထားသည်။

ဤနေရာတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်မှာ အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်သံလွှင့်ငြာန၏ တိကျသော ပရိုဂရမ်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများကို မျှမျှတတ အသေးစိတ်ပုံစံဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းအပြင် ပြည်သူ့လူထုထံမှ သွင်းအားစုများ တိုက်ရိုက် စုဆောင်းရရှိစေမည့် ယန္တရားများ ရှိသင့်၏။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံအများအပြားသည် ရုပ်သံလွှင့်သူ၏ လုပ်ဆောင်ပုံနှင့်ပတ်သက်ပြီး တုံ့ပြန်ချက်ရယူရန် လူထုထံတင်ပြရမည့် ပရိသတ်ကောင်စီများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားအုပ်စုများကို ထူထောင်ပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဘုတ်အဖွဲ့မှ ကျင့်သုံးသော အုပ်ချုပ်မှုကြီးကြပ်မှုအခန်းကဏ္ဍနှင့် အလွန်ကွာခြားသည့် အခန်းကဏ္ဍဖြစ်ပြီး ပရိသတ်ကောင်စီများသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ဘုတ်အဖွဲ့နှင့် အလွန်ကွဲပြားစွာ ရှုမြင်ခံစားကာ လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ အခြားအရာများထဲတွင် ပရိသတ်ကောင်စီများသည် ဘုတ်အဖွဲ့မှ စည်းနှောင်ထားသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသော်လည်း အကြံပြုချက်များပြုလုပ်ရန်သာ အခွင့်အာဏာရှိသည်။ ပရိသတ်ကောင်စီများသည် ၎င်းတို့၏ အကြံပြုချက်အားလုံးကို အသံလွှင့်ငြာသို့ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ လုပ်ဆောင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူမှ ထုတ်လုပ်မည့် အကြောင်းအရာ အမျိုးအစား အတိအကျ စာရင်းသည် နိုင်ငံတစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီပါ။ သို့သော် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်ခြင်းဥပဒေများတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသည့် အကြောင်းအရာ တာဝန်ဝတ္တရားအချို့တွင် ပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့၏ထုတ်လွှင့်မှုများကို နိုင်ငံရှိလူတိုင်းအတွက် ယေဘုယျရရှိနိုင်စေရန် သေချာ

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

စေခြင်း၊ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အစုအဖွဲ့အားလုံးကို^၆ အကျိုးပြုစေမည့် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုနှင့် အထောက်အထားများ မြှင့်တင်ရေး၊ သတင်းနှင့် မျက်မှောက်ရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို မျှတပြီး ဘက်မလိုက်သော နည်းလမ်း ဖြင့် ဖုံးအုပ်ပေးခြင်း (ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်မှုကို ရောင်ပြန်ဟပ်ခြင်း)၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မတူညီသော အရသာများနှင့် ရှုမြင်ချက်များကို စိတ်ဝင်စားသည့် အစီအစဉ်များအပါအဝင် ၎င်းတို့၏ အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာ ကမ်းလှမ်းမှုတွင် ပရိုဂရမ်များစွာ ပါဝင်မှုကို သေချာစေခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ ပရိုဂရမ်အကြောင်းအရာတွင် မြင့်မားသော စံနှုန်းများကို ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ကလေးများနှင့် လူငယ်များကို ပစ်မှတ်ထားသော ပရိုဂရမ်များအပါအဝင် ပညာရေး၊ လူမှုရေး နှင့် အခြားအစီအစဉ်များကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရောနှောပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ ပြည်တွင်း၊ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံတကာ သတင်းများကို လွှမ်းခြုံထားသော သတင်းကောင်းများ ဖော်ပြခြင်းတို့ ပါရှိသင့်၏။

တိုင်းပြည်၏ သဘောသဘာဝပေါ် မူတည်၍ နောက်ထပ် တာဝန်များစွာ ရှိနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ အထူးသဖြင့် ပိုကြီးပြီး/ သို့မဟုတ် ကွဲပြားသောနိုင်ငံများတွင် လည်ပတ်နေသော အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ရုပ်သံလွှင့်သူအများအပြား သည် နိုင်ငံအသီးသီးရှိ နိုင်ငံနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို ရောနှောပေးဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ များစွာသော ကိစ္စများတွင်၊ ၎င်းတွင် ဒေသတွင်းသတင်းဝန်ဆောင်မှုများပါဝင်သော်လည်း ၎င်းတွင် ဒေသတွင်းဘာသာစကားနှင့်/ သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှု အစီအစဉ်များကဲ့သို့သော အခြားသောဒေသဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများလည်း ပါဝင်နိုင်သည်။

တာဝန်ခံမှု

လွတ်လပ်မှုရှိရေး ဆိုသည်မှာ အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများကို တာဝန်ခံမှု မရှိဟု မဆိုလိုပါ။ ၎င်းတို့၏ ပရိုဂရမ်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ပေးအပ်ခြင်းအတွက် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ခံမှုကို သေချာစေမည့် စနစ်များအပြင် ငွေတန်ဖိုး၊ ဥပဒေနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ စနစ်စသည်ဖြင့် အစရှိသည့် အရာများကို ပေးအပ်ခြင်းအတွက် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ခံမှုကို သေချာစေမည့် စနစ်များ ရှိရန် အရေးကြီးပါသည်။

အဆုံးစွန်သောအားဖြင့် အစိုးရသည် ၎င်းတို့အတွက် တာဝန်ခံသကဲ့သို့ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများအတွက် ဤတာဝန်ယူမှုမှာ တာဝန်ရှိပါသည်။ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်မှာ ပါလီမန်မှတစ်ဆင့် ပြည်သူ့ကို တာဝန်ခံမှုစနစ်များဖြစ်သော်လည်း၊ တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံမှုစနစ်အချို့ကို ထူထောင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူအားလုံးနီးပါး သည် အသေးစိတ်နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာများကို စီစဉ်ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သည် - ဥပဒေတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မျှတစွာ သတ်မှတ် ထားလေ့ရှိသည့် သီးခြားအကြောင်းအရာဖြစ်ပြီး၊ စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများ၏ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက် အပါအဝင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာအသေးစိတ်အစီရင်ခံခြင်းများ အမြဲပါဝင်သည် - ထို့နောက် ထုတ်ပြန်သည့် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာများ

^၆ ဤအခန်းကဏ္ဍကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်မှာ နိုင်ငံတွင်းရှိ မတူကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းများ အားလုံးဖြင့် ဖွဲ့စည်း ထားသော နိုင်ငံတော်၏ ယဉ်ကျေးမှုကို နားမလည်လျှင် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် အများပြည်သူ ထုတ်လွှင့်သူတို့အတွက် အရေးကြီးပါသည်။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်အပါအဝင်၊ အွန်လိုင်းကနေ့၍လည်း လွှတ်တော်စာမျက်နှာမှာ တရားဝင်တင်ထားနိုင်၏။ အကောင်းဆုံးမှာမူ လွှတ်တော်ကော်မတီက အစီရင်ခံစာကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး စီမံခန့်ခွဲရေး အကြီးတန်းအဖွဲ့ဝင်တွေကို ခေါ်ပြီး ဘုတ်အဖွဲ့ကို လည်း သက်သေခံစေပြီး မေးခွန်းတွေ ဖြေကြားဖို့ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အချို့သောကိစ္စများတွင် လွှတ်တော်သည် အနာဂတ်တွင် ၎င်း၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုအသံလွှင့်ဌာနအား အကြံပြုချက်ပေးနိုင်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ပရိသတ်ကောင်စီများသည် တရားဝင်၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ အများပြည်သူ၏ သတင်းအချက်အလက် လိုအပ်ချက်များကို ဝန်ဆောင်မှုပေးပုံနှင့်ပတ်သက်၍ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူအား တုံ့ပြန်ချက်ပေးရန် ဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်း၏အကြံဉာဏ်နှင့် အကြံပြုချက်များကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ၎င်းသည် တာဝန်ခံမှု ယန္တရားတစ်ခုလည်း ဖြစ်လေ၏။

အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများသည် ၎င်းတို့၏ အကြောင်းအရာ ကမ်းလှမ်းမှုများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်နှင့် တာဝန်ခံမှု ပေးဆောင်ရန် နှစ်မျိုးလုံး အများပြည်သူနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများစွာ ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့ တွင် တိုက်ရိုက်အများပြည်သူ သဘောထားစစ်တမ်းများ၊ မြို့တော်ခန်းမပုံစံ အစည်းအဝေးများနှင့် အွန်လိုင်း တုံ့ပြန်ချက် ရွေးချယ်စရာများ အများအပြား ပါဝင်နိုင်သည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့်၊ နိုင်ငံအတွင်း ရုပ်သံထုတ်လွှင့်သူများအတွက် ယေဘုယျအားဖြင့် ပရော်ဖက်ရှင်နယ်စနစ် (တိုင်ကြားမှု စနစ်) ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူသည် ထုတ်လွှင့်သူအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည် ထက် ပိုမိုမြင့်မားသောစံနှုန်းများသတ်မှတ်ထားသောကြောင့် ၎င်း၏ကိုယ်ပိုင်ကျင့်ဝတ်ကို ချမှတ်သင့်သည်။ ထုတ်လွှင့်သူ သည် ကိုဒ်ပစ်စံနှုန်းများနှင့် မကိုက်ညီဟု ခံစားရသူမည်သူမဆို တိုက်ရိုက်ပြန်လည်ဖြေရှင်းချက်ရယူနိုင်စေရန် တိုင်ကြားချက် စနစ်တစ်ခုလည်း ပါဝင်သင့်သည်။

ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း

အချို့သော နိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အတိုင်း ၎င်းတို့၏ စီးပွားဖက်များထံမှ သိရသည်မှာ ဤရုပ်သံထုတ်လွှင့်သူများကို ခွဲခြားရခက်အောင် ကန့်သတ်ထားပါက ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ပေးအပ်ရန် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ လိုအပ်ပါသည်။ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတွင် အရည်အသွေး မြင့်မားမှုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ပြီး ကြီးမားသော ပရိသတ်များကို မဆွဲဆောင်နိုင်သော အကြောင်းအရာများ ထုတ်လုပ်နိုင်စေရန် (ထို့ကြောင့် ကြော်ငြာများကို ဆွဲဆောင်နိုင်ခြင်း)၊ စီးပွားဖြစ် ထုတ်လွှင့်သူများတွင် မကြာခဏ ပျံ့နှံ့နေသည့် မြင့်မားသော ကြော်ငြာများကို တားဆီးရန် ရန်ပုံငွေ လိုအပ်ပါသည်။ စုံစမ်းထောက်လှမ်းသော ဂျာနယ်လစ်ဇင်ကဲ့သို့ အများပြည်သူ စိတ်ဝင် စားမှု မြင့်မားသော်လည်း အရင်းအနှီးပို၍ ကုန်ကျသည့် အကြောင်းအရာများကို ထုတ်လုပ်ပါသည်။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

အင်္ဂလိပ်စာတွင် "ပိုက်ပါမူတ်သူသည် တေးသွားကို ခေါ်ငင်သည်" ဟူသော အသုံးအနှုန်းတစ်ခုရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အခြေခံ အားဖြင့် ရန်ပုံငွေကို ထိန်းချုပ်မှုသည် အခြားအရာအားလုံးကို ထိန်းချုပ်ပေးသည်နှင့် ၎င်းသည် အခြားအရာအားလုံးကို လုပ်ဆောင်သကဲ့သို့ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်ခြင်းတွင် တူညီသောအင်အားဖြင့် သက်ရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးထိန်းချုပ်မှုမှ ရန်ပုံငွေကို တတ်နိုင်သမျှ အကာအကွယ်ပေးဖို့ ကြိုးစားရန် အရေးကြီးပါသည်။

အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ရုပ်သံလွှင့်သူများကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ရန် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းမှာ ဗြိတိန် (ဘီဘီစီအတွက်) နှင့် ဂျပန် (Nippon Hōsō Kyōkai သို့မဟုတ် NHK အတွက်) တို့ထံ တိုက်ရိုက်ပေးသော်လည်း အခွန်ငွေအပိုတစ်ခုမှတစ်ဆင့် အသုံးပြုသူများအပေါ် ယေဘုယျအကြေးငွေဖြင့် ကောက်ခံခြင်းဖြစ်ကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အရှေ့ဥရောပနှင့် ဗဟိုဥရောပနိုင်ငံ အများအပြားတွင်လည်း အလားတူပင် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခွန် ကောက်ခံပါသည်။ နောက်ဆုံးလျှပ်စစ်ခွန်သည် ယခင်ပုံစံများထက် များစွာနည်းပြီး (စုဆောင်းရန်နှင့် ပြဋ္ဌာန်းရန် ပိုမိုလွယ်ကူသည်) ဖြစ်သောကြောင့် ပိုမိုနှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အထူးသဖြင့် အများပြည်သူ ရုပ်သံလွှင့်ဌာနသည် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုမဟုတ်သော သို့မဟုတ် အသွင်ကူးပြောင်းရေး ခက်ခဲသော လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖြတ်သန်းနေသည့် နိုင်ငံများတွင် ပြဋ္ဌာန်းရန် အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်နိုင်သည်။

နိုင်ငံအများစုတွင် အများပြည်သူ ရုပ်သံလွှင့်ခြင်းအား နိုင်ငံတော်ဘတ်ဂျက်မှ အစိုးရက တိုက်ရိုက် ထောက်ပံ့သည်။ နိုင်ငံရေး စွက်ဖက်မှုမှ သိသိသာသာ ကာကွယ်မှု နည်းပါးသော်လည်း၊ အနည်းဆုံး သီးခြားဘတ်ဂျက်လိုင်းအဖြစ် စာရင်းသွင်းထားခြင်း ဖြင့် (ပိုမိုကျယ်ဝန်းသော ဝန်ကြီးများဘတ်ဂျက်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ခြင်းမှ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏) ဆိုလိုသည်မှာ ပါလီမန် သည် ၎င်း၏အဆင့်ရှိ အပြောင်းအလဲမှန်သမျှကို တုံ့ပြန်နိုင်ပြီး အနည်းဆုံး ကြိုးစားရန်၊ နိုင်ငံရေး စွက်ဖက်မှုကို တားဆီးနိုင်ပါ ၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဥပဒေတွင် ဤဘတ်ဂျက်ကို ကာကွယ်ရန် နည်းလမ်းများ ရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော အဆင့်ထက်ကျော်လွန်၍ လျှော့ချခြင်း မရှိစေရခြင်းမျိုး ဖြစ်၏။

အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူ အများစုသည် အရေးကြီးသော နောက်ဆက်တွဲ ရန်ပုံငွေ ရင်းမြစ်ဖြစ်သည့် ကြော်ငြာများကို ထုတ်လွှင့်ပေးကြပြီး ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်မှုကို မြှင့်တင်ပေး၏။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အချို့သော အခြေ အနေများကို ထားရှိသင့်သည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင်၊ ဥပမာအားဖြင့် ကနေဒါရှိ အသံလွှင့်ဌာန၏ စုစုပေါင်းဘတ်ဂျက်၏ ၂၅% သို့မဟုတ် စီးပွားဖြစ်ထုတ်လွှင့်သူများအတွက် ခွင့်ပြုထားသည်ထက် တစ်နာရီလျှင် မိနစ်နှုန်းဖြင့် နိမ့်သောအဆင့်တွင် ၎င်းကို သတ်မှတ်ထားသောအဆင့်တွင် ကန့်သတ်ထားသည်။ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုပေးသော ရုပ်သံလွှင့်သူများအား ၎င်းတို့၏ အများပြည်သူ ရန်ပုံငွေကို ကြော်ငြာဈေးကွက်ရှိ စီးပွားဖြစ် ထုတ်လွှင့်သူများနှင့် မတရားယှဉ်ပြိုင်ရန် (ဥပမာ ၎င်းတို့၏ အများပြည်သူ ရန်ပုံငွေဖြင့် ကြော်ငြာထည့်ခြင်းဖြင့်) သုံးစွဲခွင့်မပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။

အချို့နိုင်ငံများတွင် မကြာသေးမီက မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည့် နောက်ထပ်ဆန်းသစ်သော ချဉ်းကပ်မှုမှာ အွန်လိုင်း ထုတ်လွှင့်ခြင်း ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ကုမ္ပဏီများအပေါ် အခွန်ပေးဆောင်ခြင်းမှတစ်ဆင့် အများပြည်သူ ထုတ်လွှင့်ခြင်းအပြင် ဒေသတွင်း

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း ရုပ်မြင်သံကြားထုတ်လုပ်မှုကို ပံ့ပိုးကူညီရန်ဖြစ်သည်။⁷

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို PSB တွင် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ယခု မှတ်စု၏ ဤကဏ္ဍသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုရေးရာများကို အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူများ၏ လုပ်ငန်းများတွင် ပေါင်းစပ်ခြင်းအတွက် မတူညီသော ရွေးချယ်မှုများကို လေ့လာသည်။ ဤအပိုင်းကို ပုဒ်မခွဲနှစ်ခုအဖြစ် ပိုင်းခြားထားပြီး၊ တစ်ခုမှာ ယေဘုယျကွဲပြားမှုဆိုင်ရာ အစီအမံများကို အဓိကထားခြင်းနှင့် ဒုတိယအနေဖြင့် ဥပဒေနှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ အစီအမံများကို ပိုမိုတိကျစွာ လေ့လာခြင်းတို့ ဖြစ်၏။

အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်ခြင်းမှတစ်ဆင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို မြှင့်တင်ရာတွင် မရှိမဖြစ် မောင်းနှင်အားမှာ နှစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ ပထမအချက်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အုပ်စုအားလုံး၏ သတင်းအချက်အလက်လိုအပ်ချက်နှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများ၏ တာဝန်အပေါ် အခြေခံသည်။ ယင်း၌ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များကို ရှင်းလင်းစွာ ထည့်သွင်းထား၏။ ဒုတိယအချက်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မီဒီယာကွဲပြားမှုကို မြှင့်တင်ခြင်းအဖြစ် အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်ခြင်းဆိုင်ရာ အယူအဆအပေါ် အခြေခံသည်။ ၎င်းတွင် တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို ဒေသခံဘာသာစကားဖြင့် မျှဝေခြင်းအပြင် နိုင်ငံသားအားလုံး သိရှိနိုင်စေရန် ပင်မဘာသာစကားဖြင့် လူမျိုးရေးပြဿနာများကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။

ထို့အပြင် သတင်းအချက်အလက်လိုအပ်ချက်များကို ရည်ညွှန်းလေ့ရှိသော်လည်း ၎င်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အုပ်စုအားလုံးအတွက် ၎င်းတို့၏စိုးရိမ်မှုများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်စေရန်၊ ၎င်းတို့အတွက် စိတ်ဝင်စားသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူနေမှုပုံစံများကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးပါသည်။

အထွေထွေ ကွဲပြားမှု

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို ၎င်းတို့၏ပရိုဂရမ်များတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်း- တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဖြင့် အကြောင်းအရာနှစ်မျိုးလုံးနှင့် ပင်မခေတ်ရေစီးကြောင်းဘာသာစကားများဖြင့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအတွက် သက်ဆိုင်သည့်ပြဿနာများ သို့မဟုတ် စိတ်ပါဝင်စားမှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ပံ့ပိုးပေးသည့်သဘောဖြင့်- ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်အတွက် အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူများ၏ ကျယ်ပြန့်သောတာဝန် ဝတ္တရား၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အုပ်စုအားလုံးနှင့် နိုင်ငံသားများအတွက် ကွဲပြားသော

⁷ နမူနာကြည့်ရန်, Television Business International, "Denmark introduces 6% streaming levy to support local production", 24 May 2022, <https://tbivision.com/2022/05/24/denmark-introduced-6-streaming-levy-to-support-local-production/>.

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ပရိုဂရမ်များ ရရှိနိုင်မှုကို မြှင့်တင်ရန် ရွေးချယ်စရာများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သတ်မှတ်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းထက် အောက်ပါ ဥပမာများသည် ဥပမာမျှသာ ဖြစ်လေ၏။

အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဖြင့် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်ခြင်းတွင် တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို ပေါင်းစည်းရန် အစွမ်းထက်ဆုံးနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ နိုင်ငံအတွင်း ပံ့ပိုးပေးထားသည့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်ခြင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် သီးခြားရေဒီယိုနှင့်/သို့မဟုတ် ရုပ်မြင်သံကြားချန်နယ်များ ရှိခြင်းမှ တဆင့်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်- Canadian Broadcasting Corporation (CBC) သည် CBC North မှတစ်ဆင့် ကနေဒါမြောက်ပိုင်းရှိ သီးခြားရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနများမှတစ်ဆင့် ဌာနဘာသာစကား ရှစ်မျိုးဖြင့် ရေဒီယိုအစီအစဉ်များကို ထုတ်လွှင့်ပေးပါသည်။ CBC တွင် Radio-Canada တွင် ပြင်သစ်ဘာသာစကား အကြောင်းအရာများကို ပံ့ပိုးပေးသည့် ဌာနခွဲတစ်ခု ရှိပြီး ပြင်သစ်စကားပြောသူများသည် စုစုပေါင်း ကနေဒါလူဦးရေ၏ ၂၀% ခန့်ကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။ ဤဝန်ဆောင်မှုသည် ရုပ်မြင်သံကြားဌာနနှင့် ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာန အများအပြားကို လည်ပတ်စေပါသည်။

သီးခြားရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနများ သို့မဟုတ် ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်းများ၏ အယူအဆသည် လူနည်းစုဘာသာစကားများကို ကာကွယ်သည့် ဥပဒေပစ္စည်းများ^၈ ဖြစ်သော ဒေသဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် လူနည်းစုဘာသာစကားများအတွက် ဥပဒေပစ္စည်းများ တွင် ဖော်ပြထားသည့် ချဉ်းကပ်မှုကိုလည်း အသိပေးပါသည်။ ဤပစ္စည်းစာတမ်း၏ အပိုဒ် ၁၁ အရ ပြည်နယ် အဖွဲ့အစည်းများက အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းဆုံး ရေဒီယိုတစ်ခုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြား ချန်နယ်တစ်ခု ဖန်တီးခြင်းအား သေချာစေရန်၊ အားပေးရန်နှင့်/သို့မဟုတ် လွယ်ကူချောမွေ့စေရန်အတွက် ပြည်နယ်ပါတီများ သည် ဒေသဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် လူနည်းစုဘာသာစကားဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် သို့မဟုတ် “လုံလောက်သော ပံ့ပိုးမှုပြုလုပ်ရန်၊ ထုတ်လွှင့်သူများသည် ဒေသဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် လူနည်းစုဘာသာစကားဖြင့် ပရိုဂရမ်များကို ကမ်းလှမ်းသည်။”

ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးဖြင့် အရည်အသွေးကောင်းမွန်သော အများပြည်သူ ရုပ်သံထုတ်လွှင့်မှုကို ပံ့ပိုးနိုင်ရန်၊ လူနည်းစုက ကိုယ်စားပြုသည့် လူဦးရေနှင့် အချိုးမညီသော တိုင်းရင်းသားမီဒီယာအား ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်ပေမည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၏ အများပြည်သူ အသံလွှင့်ဌာနအတွက် ရန်ပုံငွေ၏ ၇၃% သည် နိုင်ငံ၏ ပိုမိုများပြားပြီး ကြွယ်ဝသော ဂျာမန်စကားပြောဒေသများမှ ဆင်းသက်လာသော်လည်း ထိုလူဦးရေအတွက် အများပြည်သူ အသံလွှင့်ဝန်ဆောင်မှုများသည် စုစုပေါင်းအများပြည်သူ အသံလွှင့်ဘတ်ဂျက်၏ ၄၃% ကိုသာ ရရှိပါသည်။^၉ လူနည်းစု ပြင်သစ်၊ အီတလီနှင့် ရိုမန်စကားပြော သော လူနည်းစုများသည် ဤညီမျှခြင်းအစီအစဉ်အရ အချိုးမညီသော ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်သံထုတ်လွှင့်ခြင်းမှ အကျိုး ကျေးဇူးရရှိသော်လည်း၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၏ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်သံလွှင့်ခြင်းမှာ ကျယ်ပြန့်စွာ ရေပန်းစားပြီး အမျိုးသား

^၈ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့ ၁၉၉၈ မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် အမိန့်ဖြင့် စတင်အသက်ဝင်ခဲ့သည်။ ETS No. 148, <https://www.coe.int/en/web/european-charter-regional-or-minority-languages/text-of-the-charter>.

^၉ ကြည့်ရှုရန်- <https://www.srgssr.ch/en/who-we-are/funds/revenue-sharing>.

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

စည်းလုံးညီညွတ်မှု၏ အရင်းအမြစ်တစ်ခုဖြစ်နေဆဲဖြစ်ပြီး ဆွစ်ဇာလန်မဲဆန္ဒရှင် ၇၁% က ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်သံလွှင့်ခကို ဖြတ်တောက်ရန် ၂၀၁၈ ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ အဆိုပြုချက်ကို ပယ်ချခဲ့သည်။¹⁰

အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများသည် နိုင်ငံတော် ချန်နယ်များ လည်ပတ်သည့် နေရာတွင်ပင် တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကား အကြောင်းအရာကို ၎င်းတို့တွင် ပေါင်းစည်းရန် ရွေးချယ်စရာ အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် MRTV မှ အဆိုပြုထားသည့်အတိုင်း မတူညီသော တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားများဖြင့် လည်ပတ်နေသည့် ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်းတစ်ခု ရှိနိုင်သည်။ သို့မှသာ ကြည့်ရှုသူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဘာသာစကားအကြောင်းအရာကို မည်သည့်အချိန်တွင် ဖြန့်ဝေ မည်ကို သိရှိနိုင်စေရန် အချိန်အပိုင်းအခြားများကို မတူညီသောဘာသာစကားများသို့ ခွဲဝေပေးနိုင်ပါသည်။ ဤချဉ်းကပ်မှု၏ ဥပမာမှာ သြစတြေးလျ အများပြည်သူ ရုပ်မြင်သံကြား ချန်နယ် SBS WorldWatch သည် နိုင်ငံခြားနှင့် ပြည်တွင်း၌ သတင်းများကို ဘာသာစကားများစွာဖြင့် ထုတ်လွှင့်သည်။ ဤချန်နယ်ကို ဘာသာစကားပေါင်းစုံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံ ပရိုဂရမ်များလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ထားသော အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သည့် Australia's Special Broadcasting Service မှ ပိုင်ဆိုင်ပြီး လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ပါသည်။¹¹

ဥပဒေမူဘောင်တစ်ခုသည် အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူများအတွက် အနည်းဆုံးတိုင်းရင်းသားဘာသာစကား လိုအပ်ချက်များကို သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်- ဆိုက်ပရပ်စ်အသံလွှင့်ကော်ပိုရေးရှင်းသည် အနည်းဆုံး အင်္ဂလိပ်၊ ဂရိနှင့်တူရကီဘာသာစကားများဖြင့် ¹² ပရိုဂရမ်တင်ဆက်ရန် တရားဝင်လိုအပ်ပြီး တူရကီဘာသာစကား ထုတ်လွှင့်မှု အတွက် အနည်းဆုံးအချိန်သတ်မှတ်ချက်များကို ဆိုက်ပရပ်စ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အာမခံထားသည်။¹³ လူနည်းစုဘာသာစကားများအတွက် ဘာသာစကားခွဲတမ်းများကို ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားပါက၊ နံနက်အစောပိုင်းအချိန် များတွင်ကဲ့သို့ လူမျိုးစုရေးရာများကို နားဆင်သူနည်းပါးသည့်အချိန်များသို့ တန်းမဆင်းကြောင်း သေချာစေရန်အတွက် ခွဲတမ်းခွဲများကို သတ်မှတ်ခြင်းသည် အကျိုးရှိနိုင်ပါသည်။

¹⁰ The Guardian, "Switzerland votes overwhelmingly to keep its public broadcaster", 5 April 2018, <https://www.theguardian.com/world/2018/mar/05/switzerland-votes-overwhelmingly-to-keep-its-public-broadcaster>.

¹¹ နမူနာကြည့်ရန်- <https://www.sbs.com.au/aboutus/how-we-operate>.

¹² The Law on the Cyprus Broadcasting Corporation, 1959 with Amendments through 2010, KEF.300A, Article 19(2), https://europam.eu/data/mechanisms/PF/PF%20Laws/Cyprus/Cyprus_Law%20on%20the%20Cyprus%20broadcasting%20corporation_1959_amended2010.pdf.

¹³ Cyprus' Constitution of 1960 with Amendments through 2013, Article 171, [http://www.law.gov.cy/law/law.nsf/1D2CDD154DCF33C9C225878E0030BA5E/\\$file/The%20Constitution%20of%20the%20Republic%20of%20Cyprus%20as%20amended%20until%202013.pdf](http://www.law.gov.cy/law/law.nsf/1D2CDD154DCF33C9C225878E0030BA5E/$file/The%20Constitution%20of%20the%20Republic%20of%20Cyprus%20as%20amended%20until%202013.pdf).

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ဥပဒေမူဘောင်များစွာသည် အမျိုးသားအသံလွှင့်မှုဝါဒများနှင့်ပတ်သက်၍ လူနည်းစုများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရန် လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ရုပ်သံထုတ်လွှင့်သူ တစ်ဦးချင်းစီ၏ အုပ်ချုပ်မှုပုံစံများတွင် ထည့်သွင်းတွက်ချက်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ဒိန်းမတ်တောင်ပိုင်း Jutland ဒေသရှိ ဂျာမန်လူနည်းစုသည် ဒေသဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားထုတ်လွှင့်သူများ၏ ပရိုဂရမ်ရေးဆွဲရေးကောင်စီတွင် ကိုယ်စားပြုမှုရှိသည်။¹⁴ မီဒီယာနှင့် အသံလွှင့်ကောင်စီများတွင် လုံလောက်သော လူနည်းစုကိုယ်စားပြုမှုကို သေချာစေခြင်းသည် လူနည်းစုဘာသာစကား ထုတ်လွှင့်မှုများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရုံသာမက လူနည်းစုများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ လွှမ်းခြုံနိုင်စေရန် ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက်လည်း အရေးကြီးပါသည်။¹⁵ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံတကာဖြစ်ရပ်များကို အကျုံးဝင်သည့် ပြည်တွင်းသတင်းများနှင့်အတူ ပြည်တွင်းသတင်းအကြောင်းအရာများ ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများ လိုအပ်သည်မှာ အလွန်ပင် သာမန်ဖြစ်သည်။ ဒေသခံလူဦးရေ၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းသည် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို ပြောဆိုသည့်အခါ သတင်းဖော်ပြမှုသည် ထိုဘာသာစကားဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သို့မဟုတ် တစ်ခုလုံး ဖြစ်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် စပိန်တွင်၊ စပိန်ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားကော်ပိုရေးရှင်း (RTVE) သည် ဒေသဆိုင်ရာ ထုတ်လွှင့်သူများအား ၎င်း၏နိုင်ငံပိုင်ချန်နယ်များ၏ ထုတ်လွှင့်မှုအချက်ပြမှုကို “အဆက်ဖြတ်ရန်” ခွင့်ပြုပြီး အကြောင်းအရာများကို ၎င်းတို့၏ ဒေသဘာသာစကားဖြင့် ထုတ်လွှင့်မှုများဖြင့် အစားထိုးနိုင်သည်။

ဤရွေးချယ်မှုများအပြင်၊ ၎င်းသည် ပင်မဘာသာစကားအကြောင်းအရာနှင့် ပေါင်းစပ်ရန် အနည်းငယ်ခက်ခဲသောကြောင့် ပင်မရေစီးကြောင်းအများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သည့် လိုင်းများတွင် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားအကြောင်းအရာကို လုပ်ဆောင်ရန် အနည်းငယ် စိန်ခေါ်မှုရှိသည်။ သို့ရာတွင်၊ လူမျိုးရေးအကြောင်းအရာကို ပင်မဘာသာစကားဖြင့် မဖော်ပြသင့်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ ဥပမာအားဖြင့် သတင်းဝန်ဆောင်မှုများသည် မတူညီသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအတွက် အကျိုးစီးပွားနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များကို မျှမျှတတ ဖော်ပြသင့်သည်။ ၎င်းသည် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ သတင်းဝန်ဆောင်မှုနှင့် သိသိသာသာ တိုင်းရင်းသား လူဦးရေများသည့် ဒေသများတွင် ပေးဆောင်နေသည့် ဒေသဆိုင်ရာ သတင်းဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပို၍ပင် သက်ဆိုင်သင့်သည်။

ဤကွဲပြားသော လူမျိုးစု အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်မှုများကို Cutting ဖြတ်တောက်ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်လုပ်ထားသော အကြောင်းအရာများကို သယ်ဆောင်သည့် အများသူငှာ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများ၏ စိတ်ကူးဖြစ်သည်။ ဤနောက်ကွယ်တွင် အဓိက အယူအဆမှာ အဓိက အကြောင်းအရာ ထုတ်လုပ်မှုကို အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူမှ ဌာနတွင်း၌ ပြုလုပ်သည်ဆိုပါက အကြောင်းအရာအားလုံးကို ထုတ်လုပ်ရမည်ဟု မဆိုလိုပါ။ အချို့နိုင်ငံများတွင် လွတ်လပ်သော ထုတ်လုပ်မှုများကို သယ်ဆောင်ခြင်းသည် အများသူငှာ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်၏ တစ်စိတ်

¹⁴ Tarlach McGonagle, Bethany Noll Davis and Monroe Price, *Minority-Language Related Broadcasting and Legislation in the OSCE*, April 2003, section 14.2, https://repository.upenn.edu/cgcs_publications/3.
¹⁵ Council of Europe, *Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities, Thematic Commentary no. 3: The Language Rights of Persons Belonging to National Minorities under the Framework Convention*, 24 May 2012, para. 41, <https://rm.coe.int/16800c108d>.

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ
ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော
အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

တစ်ပိုင်းဖြစ်သော်လည်း တရားဝင် တာဝန်မဟုတ်ပေ။ သို့သော် နိုင်ငံအများအပြားတွင် လွတ်လပ်သော ထုတ်လုပ်မှုကို ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် တရားဝင်တာဝန်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ်၊ ဥရောပတစ်ဝှမ်းတွင် ရုပ်သံလွှင့်သူအားလုံး၊ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည်ဖြစ်စေ မပေးသည်ဖြစ်စေ အနည်းဆုံး ၁၀% အမှီအခိုကင်းသော ထုတ်လုပ်မှုများကို သယ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ထိုင်း PBS သည် အမှီအခိုကင်းသော ထုတ်လုပ်သူများ၏ “သင့်လျော်သောပမာဏ” အစီအစဉ်ကို သယ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။¹⁶

ဘီဘီစီသည် အမှီအခိုကင်းသော ထုတ်လုပ်မှုများ၏ အရည်အချင်းပြည့်မီသော အစီအစဉ်များ (ဥပမာ သတင်းမဟုတ်သော အစီအစဉ်များ) မှ ၂၅% ကို သယ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပြီး ထိုပမာဏထက် ပိုမိုကျော်လွန်နေပါသည်။¹⁷ ထို့အပြင်၊ ၎င်း၏ဖန်တီးမှုပြိုင်ပွဲ Window of Creative Competition ဟု လူသိများသော သီးခြားပြတင်းပေါက်တစ်ခုပါရှိပြီး သတင်းမဟုတ်သည့် အကြောင်းအရာများ၏ ၂၅% ကို လွှမ်းခြုံကာ ယှဉ်ပြိုင်လိုသူတိုင်းအတွက် ယှဉ်ပြိုင်လိုသူတိုင်းအတွက် ခွဲဝေပေးသည့် ပြိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် အခြေခံ၍ ခွဲဝေပေးပါသည်။ BBC သို့မဟုတ် ပြင်ပတွင် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သမိုင်းကြောင်း အရ၊ ယင်း၏ ရာခိုင်နှုန်းအများအပြားသည် အမှီအခိုကင်းသော ထုတ်လုပ်သူများအပါအဝင် ပြင်ပထုတ်လုပ်သူများထံ ရောက်သွားခဲ့သည်။¹⁸

တိုင်းရင်းသားရေးရာ ထုတ်လုပ်သူများသည် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများမှ ပေးဆောင်သည့် လွတ်လပ်သော ထုတ်လုပ်ရေးပြတင်းပေါက်များတွင် နေရာအတွက် သိသိသာသာ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤပြတင်းပေါက်များကို တိုင်းရင်းသားရေးရာထုတ်လုပ်သူများအပါအဝင် တန်ဖိုးမြင့် မတူကွဲပြားသည့် ထုတ်လုပ်သူများထံ အပြိုင်အဆိုင်မရှိသော အခြေခံဖြင့် ခွဲဝေချထားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို ပြည်တွင်းတွင် ထုတ်လုပ်သည့် အများပြည်သူ ရုပ်သံလွှင့်ဌာနသည် အမှားအယွင်းမရှိသော်လည်း၊ တိုင်းရင်းသားအသိုင်းအဝိုင်းအခြေစိုက် ထုတ်လုပ်သူများမှ ထုတ်လုပ်သော ပြင်ပမှထုတ်လုပ်သော တိုင်းရင်းသားအကြောင်းအရာများဖြင့် ဖြည့်စွက်ခြင်းမှာ သိသာထင်ရှားသော တန်ဖိုးရှိပါသည်။

ဥပဒေရေးရာနှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်မှုတွင် နိုင်ငံတစ်ခု၏ လူမျိုးရေးစုဖွဲ့မှု၏ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုကို မြှင့်တင် ရန် တရားဥပဒေနှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ အစီအမံများစွာ ရှိပါသည်။ တစ်ခုမှာ သင့်လျော်သော အုပ်ချုပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ဝင်ဦးရေသည် တိုင်းရင်းသားအသိုက်အဝန်းများမှ လာသင့်သည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဘုတ်အဖွဲ့သည် တိုင်းပြည်တစ်ခုလုံး၏ ဖွဲ့စည်းမှုကို

¹⁶ Thai Public Broadcasting Service Act B.E. 2552 (2008), Article 43.
¹⁷ Paragraph 1(1) of Schedule 12 of the Communications Act 2003.
¹⁸ ကြည့်ရှုရန်- Toby Mendel (*Public Service Broadcasting: A Comparative Legal Survey*,) note 5, p. 78.

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ထင်ဟပ်စေသင့်သည်ဟု အယူအဆဖြင့် အာမခံထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘုတ်အဖွဲ့၏ အနည်းဆုံး သုံးပုံ တစ်ပုံသည် တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသင့်သည်ဟု အကြံပြုထားသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အတိုင်းအတာတစ်ခု သည် ဥပဒေပြုရာတွင် အရေအတွက်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြင့် သို့မဟုတ် ယင်းအစား ဘုတ်အဖွဲ့အား ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ရန် ပိုမို ယေဘုယျအားဖြင့် တိုင်းရင်းသား ကွဲပြားမှုကို လွှမ်းခြုံထားနိုင်သည်ဟူသော နားလည်မှုဖြင့် ယင်းကဲ့သို့ အတိုင်းအတာဖြင့် တရားဝင် ကိန်းနေနိုင်သည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများကို ရောင်ပြန်ဟပ်ခြင်းအတွက် အခြားသော မတူကွဲပြားမှု ရွေးချယ်စရာ အမျိုးမျိုးကို နိုင်ငံ အသီးသီးတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ဘော့စနီးယား-ဟာဇီဂိုဗီးနားတွင်၊ အများပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုထုတ်လွှင့်သူ သည် ၎င်း၏ ဝန်ဆောင်မှုဘာသာစကားများ၊ ၎င်း၏ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ၎င်း၏မူဝါဒများအပါအဝင် နိုင်ငံတွင်းရှိ ဘာသာ စကားသုံးမျိုး၏ တန်းတူညီမျှမှုကို ထင်ဟပ်စေရမည်ဖြစ်သည်။

အိန္ဒိယတွင် အများပြည်သူ အသံလွှင့်ဌာနသည် လူနည်းစုနှင့် လူမျိုးစုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရန် တရားဝင်တာဝန်ရှိသည်။ ၎င်းသည် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ ဒေသန္တရဘာသာစကား ၅၀ ဖြင့် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ အမှီအခို ကင်းသော ထုတ်လုပ်မှုများနှင့် ဆင်တူသည့် ခန့်အပ်ထားသော အကြောင်းအရာဆိုင်ရာ ၎င်း၏ လမ်းညွှန်ချက်များသည် ကွဲပြားမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများအပေါ်ကြီးကြီးမားမား အာရုံစိုက်ထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ဤအကြောင်းအရာ၏ ၅၀% ကို သက်ဆိုင်ရာ (ဆိုလိုသည်မှာ လူနည်းစုနှင့် လူမျိုးစု) အသိုင်းအဝိုင်းများသို့ ခွဲဝေပေးရမည်ဖြစ်သည်။

အချို့နိုင်ငံများတွင် လွတ်လပ်သော အသံလွှင့်လုပ်ငန်းမှ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်သူများအတွင်း တိုင်းရင်းသားရေးရာ များကို တင်ဆက်ပေးပါသည်။ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသော ဥပမာတစ်ခုသည် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ လွတ်လပ်သော ဆက်သွယ်ရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ (ICASA) မှ ဘာသာစကား၊ ကွဲပြားမှုနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများဆိုင်ရာ မူဝါဒများချမှတ်ရန် တောင်အာဖရိကအသံလွှင့်ကော်ပိုရေးရှင်း (SABC) ကို လိုအပ်သည်။ ယင်းတို့ကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ပါဝင်သောနည်းလမ်းဖြင့် လက်ခံကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်ပြီး မူဝါဒများကို စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးမှ ပြန်လည်သုံးသပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

မူဝါဒတစ်ခုစီအတွက် အပိုလိုအပ်ချက်များလည်း ရှိပါသည်။ ဘာသာစကားမူဝါဒအတွက်၊ ဥပမာ- ထပ်လောင်းလိုအပ် ချက်များသည် တောင်အာဖရိကတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပြောဆိုနေကြသော အာဖရိကဘာသာစကား ကိုးမျိုးကို အကျုံးဝင် ကြောင်းနှင့် တစ်ခုချင်းစီအတွက် မူဝါဒသည် ၎င်းအတွက် ခွဲဝေရမည့်အချိန်၊ ထိုဘာသာစကားအတွက် ပရိုဂရမ်များ၏ အချိန်ဇယား၊ ထိုဘာသာစကားဖြင့် ထုတ်လုပ်သည့် အကြောင်းအရာအကွာအဝေးနှင့် ထိုအကြောင်းအရာကို ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် အသုံးပြုသည့် ရန်ပုံငွေပမာဏ။ SABC သည် ၎င်း၏ဘာသာစကားမူဝါဒပန်းတိုင်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်မှုအစီအစဉ်တစ်ခုကိုလည်း ချမှတ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အတူ ဤအစီအမံများသည် ဘာသာစကားတစ်ခုစီကို အာရုံစိုက်သည့် SABC ၏အတိုင်းအတာတစ်စိုက်တွင် သိသာထင်ရှားသော

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို ဖန်တီးပေးသည်။ ၎င်းသည် တစ်ဖန် ဘာသာစကားတစ်ခု သို့မဟုတ် အခြားဘာသာစကားတစ်ခုထက် သာတူညီမျှအာရုံစိုက်မှုနည်းပါးသည့် အာရုံစိုက်မှုအပေါ်ဖိအားများဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

ဒေသဆိုင်ရာအကြောင်းအရာအတွက်၊ မူဝါဒသည် လက်ရှိရေးရာနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများ ဥပမာအားဖြင့် ခွဲတမ်းအမျိုးမျိုးကို သတ်မှတ်ရပါမည်။ SABC ကို ICASA မှ အကဲဖြတ်ပြီး ဤအကြောင်းအရာ၏ ဘာသာစကားကို အခြေခံ၍ ၎င်းကို ထုတ်လုပ်သည့်နေရာနှင့် မည်သူက ထုတ်လုပ်သည်တို့ကို အခြေခံ၍ အမှတ်များ ပိုမိုရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ဤအရာအားလုံးသည် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဖြင့် ဒေသအလိုက်ထုတ်သော အကြောင်းအရာများကို နှစ်သက်သည်။

ဤအရာများသည် လူမျိုးစုအကြောင်းအရာများ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်းတို့ကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ရုပ်သံလွှင့်သူများ၏ တရားဝင်မှု၊ မူဝါဒနှင့် လက်တွေ့ကျသော နည်းလမ်းအချို့ဖြစ်သည်။ နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် ဤနမူနာများပြထားသည့်အတိုင်း နိုင်ငံတစ်ခုစီ၏ အခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

အခြားရွေးချယ်မှုများ

အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ပင်မ ရုပ်သံလိုင်းများမှ ထုတ်ဝေသည့် အစီအစဉ်များတွင် တိုင်းရင်းသားအကြောင်းအရာများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်းအပြင်၊ အလုံးစုံ ထုတ်လွှင့်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း တိုင်းရင်းသားအကြောင်းအရာများကို မြှင့်တင်ရန် အခြားရွေးချယ်စရာ ၃ ခုရှိသည်။ ပထမအချက်မှာ ရုပ်သံလွှင့်ကဏ္ဍတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေပုံ ချဲ့ထွင်ခြင်း အား ကိုယ်စားပြုပြီး ၎င်းကို အစဉ်အလာထောက်ပံ့ငွေမှ ပင်မအများပြည်သူဆိုင်ရာ ရုပ်သံလွှင့်ဌာနသို့ ကျယ်ပြန့်စွာ ခွဲဝေပေး ရာတွင်လည်း အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် အကျိုးဝင်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ တိုင်းရင်းသားအသံလွှင့်ဌာနများ အတွက် အရေးကြီးသော ပြတင်းပေါက်တစ်ခုဖြစ်သည့် ရုပ်ရွာအသံလွှင့်ရုံအတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြစ်ပြီး ရန်ပုံငွေရရှိရန် အလား အလာလည်း ရှိသည်။ တတိယအချက်မှာ တိုင်းရင်းသားအသံလွှင့်သူများကို ဦးစားပေးရန်၊ အထူးသဖြင့် ရေဒီယိုအသံလွှင့် ဌာနများအတွက် စီးပွားဖြစ်လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ကွဲပြားမှုလိုအပ်ချက်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။

အများပြည်သူ စိတ်ဝင်စားသော အကြောင်းအရာကို ပံ့ပိုးပေးခြင်း

ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ်တွင် မီဒီယာအကြောင်းအရာများကို ထုတ်လုပ်ဖြန့်ကျက်သည့် နည်းလမ်းများ များပြားလာသည်နှင့်အမျှ နိုင်ငံအများအပြားသည် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်သံလွှင့်ဌာနကြီးများကို ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးရုံမျှမက ကျော်လွန် သွားကာ အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ရန်ပုံငွေရှာရန် နည်းလမ်းများကို စတင်ကြည့်ရှုခဲ့ ကြသည်။ ၎င်းသည် ရှည်လျားသောသမိုင်းကြောင်းရှိသော်လည်း၊ အကြောင်းအရာထုတ်လုပ်သူအမျိုးအစားများကို အကြီး အကျယ်ကွဲပြားစေခြင်းဖြင့် အထူးတွန်းအားပေးထားသည်။ ကြော်ငြာအသုံးစရိတ်သည် ဒစ်ဂျစ်တယ်ပလက်ဖောင်းများနှင့်

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ထုတ်လွှင့်သူများနှင့်ဝေးရာသို့ ကူးပြောင်းသွားသည့်အတွက် ကြော်ငြာသုံးစွဲမှုမှာ အစဉ်တမ်းပလက်ဖောင်းများနှင့် ဝေးကွာနေသောကြောင့် ယင်းအတွက် စီးပွားဖြစ် ရုပ်သံလွှင့်သူများ အပါအဝင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ အမွေဆက်ခံသည့်မီဒီယာများက ရင်ဆိုင်ရသည့် ကြီးမားသောစိန်ခေါ်မှုများဖြစ်သည်။

၎င်းအတွက် မတူညီသော ပုံစံများစွာ ရှိပြီး ၎င်းသည် ကွဲပြားခြားနားသော စိတ်ကူးစိတ်သန်းများ ပေါ်ထွက်လာပြီး အချိန်တိုင်း စမ်းသပ်ခံနေရကာ ပေါ်ထွက်လာပြီး အလွန်တိုးတက်နေသော နေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီက၊ အရည် အသွေး မီဒီယာ အကြောင်းအရာသည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး (လမ်းများ)၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုကဲ့သို့ အများပြည်သူ ကောင်းကျိုးဖြစ် ကြောင်း အကျိုးသက်ရောက်စေရန် ပိုမိုပြင်းထန်သော အယူအဆတစ်ခု အနေနှင့် ၎င်းတို့ကို ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေဖြင့် အစားထိုးရမည်၊ အခြားအများပြည်သူသုံးပစ္စည်းတွေကို ထောက်ပံ့သကဲ့သို့ပင်။

ဤနေရာတွင် ရွေးချယ်စရာတစ်ခုမှာ အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် သီးသန့်ရန်ပုံငွေအသစ်တစ်ခုသို့ ရန်ပုံငွေခွဲဝေပေးရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းကို ဥပမာအနေဖြင့် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် ၎င်း၏ Public Interest Journalism Fund ဟုခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ယင်းသည် ၂၀၂၀/၂၁ တွင် \$၁၀,၀၀၀,၀၀၀ ၊ ၂၀၂၂/၂၃ တွင် \$၅၅ မီလျံနှင့် ၂၀၂၂/၂၃ တွင် \$၅၀ မီလျံ ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် အများပြည်သူ ရုပ်သံလွှင့်ခြင်းအတွက် ရန်ပုံငွေနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက အနည်းငယ်မျှသာ ဖြစ်သော်လည်း သီအိုရီအရ ၎င်းသည် "နယူးဇီလန်၏ မီဒီယာ ရေရှည်တည်တံ့မှုကို သေချာစေသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ မီဒီယာအဖွဲ့အစည်းများအား အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပံ့ပိုးပေးမည်" ဖြစ်သည်။¹⁹ မည်မျှအောင်မြင်မည်ကို စောင့်ကြည့်ရဦးမည်ဖြစ်သော်လည်း အများပြည်သူ စိတ်ဝင်စားသည့် မီဒီယာအကြောင်းအရာကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် ဆန်းသစ်သောချဉ်းကပ်မှုတစ်ခုအဖြစ် ရှိနေသေးသည်။ နယူးဇီလန်တွင် သီးသန့်အစိုးရအေဂျင်စီတစ်ခုဖြစ်သည့် Te Reo Whakapuaki Irirangi (Te Māngai Pāho) သည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သော Māori Broadcast Funding Agency ဖြစ်ပြီး Māori အကြောင်းအရာဖန်တီးသူများကို "platform-agnostic" ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးခြင်းအပြင် ၎င်းတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသား Māori လူမျိုးများ၏ ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို ပံ့ပိုးပေးသည့် ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားဌာနများကို ထောက်ပံ့ရန် တာဝန်ရှိသည်။²⁰

နိုင်ငံတကာအဆင့်တွင် BBC Media Action, အကျိုးအမြတ်မယူသော BBC အဖွဲ့သည် မကြာသေးမီက နိုင်ငံတကာရန်ပုံငွေအဖွဲ့ကို အများပြည်သူစိတ်ဝင်စားသည့် မီဒီယာအတွက် စတင်ခဲ့သည်။²¹ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အများအားဖြင့် အစိုးရများထံမှ နှစ်ဖက်အခြေခံ၍ ခွဲဝေပေးခြင်းထက် ဗဟိုအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ တစ်ဆင့် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် မီဒီယာကို ပံ့ပိုးကူညီရန် အလွန်ထင်ရှားသော အလှူရှင်ရန်ပုံငွေကို စုဆောင်းရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတွင် အခြေခံနှစ်ခု

¹⁹ ကြည့်ရှုရန်- <https://mch.govt.nz/media-sector-support/journalism-fund>.

²⁰ ကြည့်ရှုရန်- <https://www.tmp.govt.nz/en/funding/>.

²¹ ကြည့်ရှုရန်- <https://ifpim.org/about/>.

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ပါဝင်သည်။ ပထမအချက်မှာ အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားအတွက် မီဒီယာများ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှု သိသိသာသာ တိုးမြှင့်လာပြီး ဒုတိယမှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွား မီဒီယာအတွက် လက်ရှိ အပြန်အလှန် ပံ့ပိုးကူညီမှု အများစု၏ ရေတို နိုင်ငံတော် အကျိုးစီးပွား မောင်းနှင်အား အခြေအနေကို လျော့ချခြင်း ဖြစ်သည်။ ကြိုးပမ်းမှုသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၏ အစောပိုင်းအဆင့်တွင် ရှိနေဆဲဖြစ်ရာ ယင်းရည်မှန်းချက်ကြီးနှစ်ခုစလုံးတွင် တစ်ခုခု သို့မဟုတ် နှစ်ခုစလုံးကို အောင်မြင် မည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ စောလွန်းနေသေးသည်။

ပြည်သူ့လူထုမီဒီယာနှင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ

နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ မီဒီယာကွဲပြားမှုကို ပံ့ပိုးပေးသည့် နိုင်ငံများ၏ တာဝန် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထုတ်လွှင့်သည့်ဂေဟစနစ်အတွင်း ရုပ်သံလွှင့်ဌာနသုံးမျိုး၏ ပူးတွဲတည်ရှိမှုကို သေချာစေခြင်း ပါဝင်သည်။ နိုင်ငံအများ အပြားတွင် နောက်ပိုင်း၌ လူထုသတင်းစာများအထိ ကျယ်ပြန့်လာသည်။ ဤမီဒီယာများ၏ အဓိက အယူအဆမှာ ၎င်းတို့ သဘာဝအရ အကျိုးအမြတ်မယူဘဲ၊ ၎င်းတို့သည် အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာများကို ထုတ်လုပ်ခြင်း ဖြင့် သီးခြားအသိုင်းအဝိုင်းကို ဝန်ဆောင်မှုပေးကြပြီး ရပ်ရွာပိုင်ဆိုင်မှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှုတစ်ဆင့် အဓိက နည်းလမ်းများဖြင့် လူ့အဖွဲ့ အစည်းတွင် အမြစ်တွယ်နေပါသည်။ မကြာခဏ စေတနာအလျောက် ဝန်ထမ်းခန့်အပ်ခြင်း၊ အသိုက်အဝန်းတစ်ခုအား သတ်မှတ်ရန် မတူညီသောနည်းလမ်းများ ရှိသော်လည်း၊ ရပ်ရွာရုပ်သံလွှင့်ခြင်းအတွက် အဓိက အကျဆုံးမှာ ပထဝီဝင် အသိုက်အဝန်းဖြစ်ပြီး၊ ကိစ္စများစွာ၌မူ လူမျိုးစု သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုအသိုက်အဝန်းဖြစ်သည်။ ဤမီဒီယာများသည် တရားဝင်ပုဂ္ဂလိကဖြစ်နေသော်လည်း အခြားသော အကျိုးအမြတ်မယူသော အဖွဲ့အစည်းများသည် သဘာဝအတိုင်း လျှို့ဝှက်ထားသကဲ့သို့ ၎င်းတို့သည် ခိုင်မာသော ပြည်သူ့ပန်းတိုင်များကို ထမ်းဆောင်ရန် ရှိနေပါသည်။

နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ နိုင်ငံများတွင် ဤနယ်ပယ်၌ တာဝန်များစွာရှိသည်။ ပထမဦးစွာ ၎င်းတို့သည် အသိုင်းအဝိုင်းမီဒီယာ ဖန်တီးနိုင်ခြေကို လက်လှမ်းမီရန် သေချာစေရမည်။ ရုပ်သံလွှင့်ကဏ္ဍတွင်၊ ဤသည်မှာ ရုပ်သံထုတ်လွှင့်မှုပုံစံကို ဥပဒေတွင် အတိအကျ အသိအမှတ်ပြုပြီး လိုင်စင်စနစ်မှတစ်ဆင့် ၎င်းအတွက် နေရာတစ်ခုသေချာစေရန် ဆိုလိုသည်။ ဒုတိယ- ယခင် တာဝန်ကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊ ပေးဆောင်ရမည့်အကြေးငွေများအပါအဝင် လိုင်စင်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အပါအဝင် ရပ်ရွာရုပ်သံလွှင့်သူများအတွက် စီးပွားဖြစ်ထုတ်လွှင့်သူများထက် နည်းပါးပြီး မကြာခဏဆိုသလို အလွန် သေးငယ်ပြီး နိမ့်ကျသည့်စွမ်းရည်ကို ရောင်ပြန်ဟပ်စေမည့် လိုင်စင်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သေချာစေရပါမည်။ . တတိယ အချက်မှာ ပထမအချက်တွင် လက်တွေ့ကျသော အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ထပ်မံရရှိစေရန်အတွက် ပြည်နယ်များသည် ရပ်ရွာရုပ်သံထုတ်လွှင့်သူများအတွက် ထုတ်လွှင့်မှုဖြန့်ဖြူးရေးစနစ်တွင် စွမ်းရည်ကို သိုလှောင်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့တွင်၊ ၎င်းသည် ၎င်းတို့အတွက် ထုတ်လွှင့်သည့် ကြိမ်နှုန်းများကို သိမ်းဆည်းခြင်း သို့မဟုတ် ကေဘယ်လ်၊ ဂြိုဟ်တု သို့မဟုတ် ဘီလ်ဆစ်ဖြန့်ချိရေး အော်ပရေတာများကို အခမဲ့ သို့မဟုတ် ကုန်ကျစရိတ်သက်သာသော ထုတ်လွှင့်သူများ အတွက် နေရာခွဲဝေပေးရန် လိုအပ်ခြင်းကဲ့သို့သော မတူညီသည့်ပုံစံများကို ယူဆောင်သည်။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

စတုတ္ထအနေဖြင့် ဤရုပ်သံလွှင့်ဌာနများ (နှင့် ယေဘုယျအားဖြင့် မီဒီယာများ) ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အလားအလာကို မြှင့်တင်ရန် အစီအမံများစွာကို ထည့်သွင်းသင့်သည်။ မှတ်သားထားသည့်အတိုင်း ဤရုပ်သံလွှင့်ဌာနများအတွက် လိုင်စင် ကြေးအခငွေများသည် စီးပွားဖြစ်ထုတ်လွှင့်သူများထက် သက်သာသင့်သည်။ စက်ပစ္စည်း သို့မဟုတ် အခြားသွင်းအားစုများ အတွက်၊ ဥပမာအားဖြင့် အခွန်ဖြတ်တောက်မှုများကို အထူးခွင့်ပြုပေးနိုင်သည်။ ကြော်ငြာသည် အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ဆက်စပ် နေပြီး အချို့သော ကန့်သတ်ချက်များ ပါဝင်ခြင်းကဲ့သို့သော ကန့်သတ်ချက်များ ထားရှိနိုင်သော်လည်း ၎င်းတို့သည် ကြော်ငြာ ကဲ့သို့သော ဝင်ငွေလမ်းကြောင်းများသို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ကို ငြင်းပယ်ခြင်းမပြုသင့်ပါ။

နိုင်ငံအများအပြားတွင် ရုပ်ရှုရုပ်သံလွှင့်သူများ/မီဒီယာများသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာငွေ သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ကဏ္ဍမှ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများမှလည်း အကျိုးဖြစ်ထွန်း၏။ ဥပမာအားဖြင့်- ကနေဒါတွင် ဂြိုဟ်တုနှင့် ကေဘယ်လ် ဖြန့်ဖြူးသူ များသည် ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေ၏ တစ်ရာခိုင်နှုန်းကို ရုပ်ရှုရုပ်သံလွှင့်ရန်ပုံငွေသို့ ပံ့ပိုးပေးကာ ၎င်းတို့အား အခမဲ့ ဖြန့်ဖြူးပေး ရမည်ဖြစ်သည်။ ကနေဒါရှိ ဖြန့်ဖြူးသူများသည် ဒေသထွက် ရုပ်မြင်သံကြားချန်နယ်တစ်ခုကို အခမဲ့သယ်ဆောင်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ တိုက်ရိုက်အစိုးရရန်ပုံငွေကို တောင်အာဖရိကနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့သော နိုင်ငံများရှိ ရုပ်ရှုလူထုထုတ်လွှင့်သူ များအတွက် ရရှိနိုင်ပါသည်။ ဒိန်းမတ်တွင် ၎င်းတို့အား သုံးစွဲသူများပေးဆောင်ရန် လိုအပ်သည့် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှု ထုတ်လွှင့်ခ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ခွဲဝေပေးထားသည်။ ဆွီဒင်တွင် ၎င်းတို့သည် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများထံမှ ပံ့ပိုး ကူညီမှုများ ရရှိသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအသိုက်အဝန်းသည် နိုင်ငံများစွာရှိ လူထုအသံလွှင့်ကဏ္ဍ၏ အလွန်အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟု မပြောနိုင်ချေ။ ဥပမာအားဖြင့်- ဤသည်မှာ ဘရာဇီးတွင် အလွန်ကြွယ်ဝသော ဌာနေလူမျိုးစုများ နေထိုင်ရာ၊ အများစုမှာ နိုင်ငံ၏ဝေးလံခေါင်သီသောဒေသများတွင် တွေ့ရှိရသည်။ လူထုအသံလွှင့်ခြင်းသည် လူမျိုးစုအသိုက် အဝန်းအတွက် နည်းလမ်းများစွာဖြင့် အလွန်သင့်လျော်ပြီး ၎င်းတို့သည် လူများစုများထက် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို ထိန်းသိမ်းထားလေ့ရှိပြီး နိုင်ငံတစ်ခု၏ သီးခြားဒေသများတွင်လည်း မကြာခဏ စုစည်းထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ချမှတ်ထားသော ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေသည်²² မှန်ကန်စွာ အသက်ဝင်လာခြင်း မရှိသည့်အတွက် အထက်ဖော်ပြပါ အရည်အသွေးများစွာကို ထင်ဟပ်စေသည့် ရုပ်ရှုရုပ်သံလွှင့်ခြင်း ဆိုင်ရာ ခိုင်မာသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါဝင်ကြောင်း သတိပြုမိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီအခြေအနေတွင် ရုပ်ရှုလူထုအသံလွှင့်ခြင်းကို မည်သို့ထိန်းညှိရမည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အသုံးဝင်သော စတင်ပုံစံကို ပံ့ပိုးပေးပါသည်။

²² မှတ်စု ၄ ကို ကြည့်ရန်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

Beyond ရုပ်ရွာအသံလွှင့်ခြင်းအတွက် ယေဘုယျပံ့ပိုးမှုအပြင် 'တိုင်းရင်းသား'နှင့် တိုင်းရင်းသားမဟုတ်သောဌာနများ (စီးပွားရေး သို့မဟုတ် ရုပ်ရွာအသံလွှင့်ခြင်းကိစ္စတွင်ဖြစ်စေ) စည်းမျဉ်းဘောင်များတွင်လည်း နားထောင်သူများနှင့် ကြည့်ရှုသူများ တိုင်းရင်းသားများထံ လုံလောက်စွာဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိစေရေး သေချာစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ခွဲခြားနိုင်သည်။ ဥပမာ၊ လူမျိုးစုပရိုဂရမ်ရေးဆွဲခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ပြည့်မီသည့် စခန်းများသို့ သင့်လျော်သော လိုင်စင်အရေအတွက်ကို ပေးအပ်ထားကြောင်း သေချာစေခြင်းဖြင့် အကြောင်းအရာ ဥပမာအားဖြင့်- ကနေဒါတွင် တိုင်းရင်း သားလူမျိုးများကို ဦးတည်သည့် အစီအစဉ်တင်ဆက်မှုအား ၎င်း၏ သီးခြားအသံလွှင့်မှုဝါဒနှင့် ကွဲပြားသည့် တိုင်းရင်းသား အသံလွှင့်မှုဝါဒတစ်ခုရှိသည်။²³ Ethnic Broadcasting Policy အရ "တိုင်းရင်းသား" အဖြစ် အရည်အချင်းပြည့်မီ စေရန်အတွက် ရုပ်မြင်သံကြားလိုင်းများနှင့် ရေဒီယိုဌာနများသည် ၎င်းတို့၏ အချိန်ဇယား၏ အနည်းဆုံး ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကို တိုင်းရင်းသား အစီအစဉ်အတွက် မြှုပ်နှံထားရမည်ဖြစ်ပြီး အစီအစဉ်၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ် သို့မဟုတ် ဌာနေ ဘာသာစကားများမှလွဲ၍ အခြားဘာသာစကားများ "တတိယဘာသာစကား" အစီအစဉ်ဖြစ်ရပါမည်။²⁴ ကနေဒါနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ အများအပြားရှိပြီး အချို့နေရာများတွင် ရေဒီယိုထုတ်လွှင့်မှုကြိမ်နှုန်းများ ကန့်သတ်ထားခြင်း ကြောင့်၊ ဤမူဝါဒအရ Canadian Radio-TV နှင့် Telecommunications Commission သည် Canadian Radio-TV and Telecommunications Commission မှ တဆင့် အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများစွာကို ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်အတွက် အသံလွှင့်ရုံများ လိုအပ်သည့် လိုင်စင်အခြေအနေများကို ပရိုဂရမ်မင်းဘာသာစကား အနည်းဆုံး အရေအတွက်ဖြင့် ချမှတ်နိုင်ပါသည်။²⁵

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးမီဒီယာနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုရေးရာ

မီဒီယာ ကွဲပြားမှုကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများသည် စီးပွားဖြစ် ရုပ်သံလွှင့်ကဏ္ဍအပြင် အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ရုပ်ရွာအသံလွှင့်ကဏ္ဍများအထိပါ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံအများအပြားတွင်၊ မတူ ကွဲပြားမှုများကို ပံ့ပိုးကူညီခြင်းသည် ရုပ်သံလွှင့်လိုင်စင်အတွက် ယှဉ်ပြိုင်သည့်လျှောက်လွှာများကြားတွင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း အတွက် အရေးကြီးသော စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဖြင့် လုပ်ဆောင်နေသော မီဒီယာများအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားမီဒီယာများသည် မတူကွဲပြားမှုများကို အလွန်အားကောင်းသော

²³ Native Broadcasting Policy, 20 September 1990, Public Notice CRTC 1990-89 Public Notice CRTC 1990-89, <https://crtc.gc.ca/eng/archive/1990/pb90-89.htm>.

²⁴ Ethnic Broadcasting Policy, 16 July 1999, Public Notice CRTC 1999-117, paras. 16 and 26 <https://crtc.gc.ca/eng/archive/1999/PB99-117.HTM>. စာပိုဒ် ၉ တွင် လူမျိုးစုအစီအစဉ်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသည်နှင့်အညီ "...ကနေဒါဒေသခံ သို့မဟုတ် ပြင်သစ် သို့မဟုတ် ဗြိတိသျှကျွန်းစုတို့မှ ဘာသာစကားတစ်ခုနှင့် မတူညီသော ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမျိုးစု၏ ဘာသာစကားတစ်မျိုးမျိုး" ကို ဆိုလိုသည်။

²⁵ ယင်း၊ စာပိုဒ် ၁၈-၁၉။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

ပံ့ပိုးကူညီပေးပါသည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံအလိုက် အော်ပရေတာ အရေအတွက် နည်းပါးသော ဒေသန္တရ အော်ပရေတာ များအတွက် နေရာလွတ်များ ရှိသည့် ရေဒီယို ကဏ္ဍတွင် အထူးသဖြင့် ဤသည်မှာ မှန်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်ရှိသော တိုင်းရင်းသား စီးပွားဖြစ် ရုပ်သံလွှင့်ဌာနများ၊ ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနများကို ထပ်မံ၍ လိုင်စင်ရရှိရန် သေချာစေရန် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးရှိသည်။ တစ်ခုက လိုင်စင်ပြိုင်ပွဲတွေကျင်းပတဲ့အခါ မတူကွဲပြားမှုတွေကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားဖို့ ယေဘုယျလိုအပ်ချက်တစ်ခုကနေတစ်ဆင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် Calgary၊ Edmonton၊ Ottawa၊ Toronto နှင့် Vancouver တို့၏ အဓိကမြို့ကြီးငါးခုတွင် တစ်ခုစီသည် ရေဒီယိုစခန်းအသစ်ငါးခုအတွက် လိုင်စင်ထုတ် ပေးခဲ့သည့် ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ယင်းကိစ္စကို တွေ့မြင်ရ၏။²⁶

ပင်မဥပဒေများတွင် သို့မဟုတ် လက်အောက်ခံစည်းမျဉ်းများတွင် ဖော်ပြထားသည်ဖြစ်စေ မီဒီယာကွဲပြားမှုကို ပံ့ပိုးပေးသည့် အထွေထွေစည်းမျဉ်းအောက်တွင် တိုင်းရင်းသား စီးပွားဖြစ်ရုပ်သံလွှင့်သူများကို လိုင်စင်ထုတ်ပေးရန်အတွက်လည်း ပိုမိုတိကျသော စည်းမျဉ်းဘောင်တစ်ရပ်ကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံလို နိုင်ငံမျိုး၌ ဤကဲ့သို့ အမျိုးမျိုးသော လူမျိုးစုအလိုက်အဝန်းမှ များပြားလှသော တိုင်းရင်းသားလူဦးရေနဲ့ အနည်းဆုံး လိုင်စင်လျှောက်ထားတဲ့ နေရာတို့၌ အနည်းဆုံး ရေဒီယို လိုင်စင်တွေကို အဲဒီအသိုင်းအဝိုင်းအတွက် ခွဲဝေပေးဖို့ လိုအပ်နိုင်ပါတယ်။ ထိုအသိုင်းအဝိုင်းများမှ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဤစည်းမျဉ်းကြောင်းတစ်လျှောက် မူဝါဒများကို အရွယ်အစားကြီးမားသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများရှိသည့် နိုင်ငံအချို့တွင် ချမှတ်ထားသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် US Federal Communications Commission မှ Tribal Radio Priority Policy ကို ဌာနေမျိုးနွယ်စုများမှ ထုတ်လွှင့်နေသော မျိုးနွယ်စုများ၏ လိုင်စင်လျှောက်ထားခြင်းကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။²⁷ ဌာနေ Māoriလူမျိုးများအတွက် အချိန်အတော်ကြာ ရုပ်သံလွှင့်ကြိမ်နှုန်းများကို သီးသန့်ထားရှိထားသည့် နယူးဇီလန်တွင် ပိုမိုရည်မှန်းချက်ကြီးသောချဉ်းကပ်မှုကို လက်ခံ ကျင့်သုံးခဲ့ပြီး²⁸ ၎င်းတို့၏အကျိုးအတွက် အနာဂတ်တွင် ခွဲဝေချထားပေးမည့် စီးပွားဖြစ်ကဏ္ဍ၏ နှစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းကို မကြာသေးမီက သဘောတူခဲ့သည်။²⁹

နိုင်ငံအများအပြားတွင်၊ လူမျိုးစုလူထုကို ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်အတွက် ပင်မလုပ်ငန်းသုံး ရုပ်မြင်သံကြား ဝန်ဆောင်မှု ပေးသူများတွင် သီးခြားအကြောင်းအရာလိုအပ်ချက်များကို ဥပဒေပြဌာန်းထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ရိုမေးနီးယားတွင်၊

²⁶ ကြည့်ရှုရန်- <https://www.cbc.ca/news/indigenous/five-new-urban-indigenous-radio-stations-crtc-1.4160784/>.

²⁷ ကြည့်ရှုရန်- <https://www.fcc.gov/news-events/blog/2013/03/01/tribal-radio-priority>.

²⁸ ကြည့်ရှုရန်- <https://www.rsm.govt.nz/licensing/licences-you-must-pay-for/broadcasting-licences/maori-reserved/> နှင့် <https://www.tmp.govt.nz/en/about/our-history/>.

²⁹ Memorandum of Understanding on Radio Spectrum, 2 February 2022, section 9(1), - 2 February 2022, section 9(1), <https://www.mbie.govt.nz/dmsdocument/18702-memorandum-of-understanding-maori-spectrum-agreement>.

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

အခမဲ့ရုပ်သံ ဖြန့်ဖြူးသူများသည် ဤလူဦးရေ၏နှစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို ကိုယ်စားပြုသည့်ဒေသများကို ထုတ်လွှင့်ပေးနေကြရာ³⁰ အမျိုးသားလူနည်းစုဘာသာ စကားဖြင့် ပရိုဂရမ်များကို "အခမဲ့" ပေးရန် လိုအပ်ပြီး ကတ်တလိုနီးယားဒေသတွင် သီးသန့်ထုတ်လွှင့်သူများမှာ၊ ကတ်တလိုနီးဘာသာစကား ပရိုဂရမ်ရေးသားခြင်းအတွက် ထုတ်လွှင့်ချိန်၏ ၅၀% ကို မြှုပ်နှံရန် လိုအပ်သည်။³¹ အီကွေဒေါ နိုင်ငံတွင်၊ ၎င်းတို့၏အကြောင်းအရာ အနည်းဆုံးငါးရာခိုင်နှုန်းသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၊ Afro-Ecuadorian သို့မဟုတ် Montubio လူမျိုးများ၏ကမ္ဘာ့အမြင်၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် အသိပညာတို့ကို ရောင်ပြန်ဟပ် စေရန် သေချာစေရန်အတွက် ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားမီဒီယာများ³² လိုအပ်ပါသည်။ဤ ဥပဒေ၏ ဤ အပိုင်းအတွက် အကောင်အထည်ဖော်နေသော စည်းမျဉ်းများသည် ဤလိုအပ်ချက်၏ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အရည် အချင်းပြည့်မီသည့် အကြောင်းအရာအမျိုးအစားများကို လမ်းညွှန်ပေးထားပြီး ဤ "ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ" အကြောင်းအရာကို မူရင်းဘာသာစကားဖြင့် ဖြန့်ဝေရန်နှင့် စပိန်ဘာသာဖြင့်လည်း တစ်ပြိုင်နက်တည်း ဖြန့်ဝေရန် လိုအပ်ပါသည်။³³

တရားဝင်ဘာသာစကားဖြင့် ပရိုဂရမ်ရေးသားခြင်း သို့မဟုတ် တရားဝင်ဘာသာစကားဖြင့် စာတန်းထိုးများ ပေးဆောင်ရန် ခွဲတမ်းများကဲ့သို့သော မီဒီယာအတွက် တရားဝင်ဘာသာစကားလိုအပ်ချက်များ ရှိလျှင် ၎င်းတို့သည် ဘာသာစကားလူနည်းစုများကို ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမဖြစ်စေရန် သေချာစေရန် အရေးကြီးပါသည်။ ခွဲတမ်းများကို ပိုမိုပျော့ပြောင်းစွာအသုံးပြုခြင်း၊ လူနည်းစုများပါဝင်မှုမြှင့်တင်ပေးသောဒေသများကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် လူမျိုးစုမီဒီယာသို့ ပြည်သူ့ဏ္ဍာငွေများ ခွဲဝေပေးသည့်အခါ ဘာသာပြန်ခြင်း သို့မဟုတ် စာတန်းထိုးခြင်းကုန်ကျစရိတ်များကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ခြင်းကဲ့သို့သော မတူညီသောနည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။³⁴

³⁰ The Audiovisual Law, Law no. 504, 11 July 2002 with amendments through 22 November 2009, Article 82(B)(3), <https://www.cna.ro/The-Audio-visual-Law,1655.html>.

³¹ 1998 Linguistic Policy Act, 7, January 1998, BOE-A-1998-2989, Article 26. စပိန်ဘာသာ စကားဖြင့် ကြည့်ရှုရန်- <https://boe.es/buscar/pdf/1998/BOE-A-1998-2989-consolidado.pdf>.

³² Organic Law of Communication, 25 June 2013 (with amendments through 20 February 2019), Article 36, စပိန်ဘာသာစကားဖြင့် ကြည့်ရှုရန်- <https://www.telecomunicaciones.gob.ec/wp-content/uploads/2020/01/Ley-Organica-de-Comunicaci%C3%B3n.pdf>; ပြဋ္ဌာန်းချက်စည်းမျဉ်းများကို ကြည့်ရန်, Resolution No. 36, Official Register 494, 6 May 2015, Article 2, on the "Ámbito de aplicación" ("အသုံးပြုသည့်နယ်ပယ်"), စပိန်ဘာသာစကားဖြင့် ကြည့်ရှုရန်- <https://www.suinba.com/website/registros%20oficiales/R.O.%20N%C2%B0%20494,%20MI%C3%89RCOL ES%2006MAY2015.pdf>.

³³ Resolution 36, ယင်း; Articles 6-11.

³⁴ မှတ်စု ၁၅၊ စာပိုဒ် ၄၃။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

နိဂုံး

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများသည် မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ အလွန်သိသာထင်ရှားသော ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ယင်းကို အသံလွှင့်ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး၌ လွှမ်းခြုံ ထင်ဟပ်စေသင့်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုကို ရုတ်ခြည်း ရပ်တန့်သွားစေသည့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှု မတိုင်မီကပင် ယင်းအချက်သည် ထင်ရှားသော ကိစ္စမဟုတ်ပေ။ အတိုင်းအတာတစ်ခုထိမူ ဒီမိုကရက်တစ်အသံလွှင့်စနစ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပျက်ကွက်မှုကို ရောင်ပြန်ဟပ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် လူဦးရေ ၅၅ သန်းခန့်ရှိသော်လည်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့အထိ တိုင်းပြည်တွင် ပုံမှန်အားဖြင့် ထိုပမာဏရှိသောနိုင်ငံ၌ လည်ပတ်လုပ်ဆောင်မည့် ၁၀၀ သို့မဟုတ် ၁၀၀၀ ထက်များသင့်သော ရေဒီယိုအသံလွှင့်ရုံများ လက်တစ်ဆုပ်စာမျှသာ ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဗမာလူမျိုးအများစု၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကဲ့သို့ နိုင်ငံတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများသည် ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနများသို့ ဝင်ရောက်ခွင့်မရှိကြပေ။

သို့သော်လည်း တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များသည် အများပြည်သူ ရုပ်သံလွှင့်ဌာနများ၊ MRTV နှင့် ခွဲဝေချထားပေးသော ပုဂ္ဂလိက ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြား ထုတ်လွှင့်ခွင့်လိုင်စင်အနည်းစုတွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများတွင်လည်း ကိုယ်စားပြုမှု နည်းပါးနေသေး၏။

ဤချို့ယွင်းချက်များကို အနာဂတ်ဒီမိုကရေစီမြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အများပြည်သူ ရုပ်သံလွှင့်ဌာနအား အစိုးရက သီးခြားလွတ်လပ်စွာ လည်ပတ်နေသည့် ပြည်သူ့အသံလွှင့်ဌာနအဖြစ် ပြောင်းလဲကာ ပြည်သူ အားလုံး၏ သတင်းအချက်အလက်၊ အသံလိုအပ်ချက်နှင့် အကျိုးစီးပွားတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်၏။ ယင်းအချက် သည် MRTV အတွင်းရှိ အရင်းအမြစ်အားလုံးကို တိုင်းရင်းသား အကြောင်းအရာများသို့ ခွဲဝေပေးရာတွင် သိသာထင်ရှားစွာ တိုးလာရန် တောင်းဆိုနေ၏။ ယင်း၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအတွက် ကိုယ်စားပြုသည့် ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် သေချာပေါက် ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနများ ဖန်တီးခြင်းလည်း ပါဝင်သင့်သည်။ ယင်း၌ တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားဖြင့် သင့်လျော်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအကြောင်းနှင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကြောင်းအရာများကို ထုတ် လွှင့်သည့် ကိစ္စများစွာတွင် အားကောင်းသည့် ပြည်တွင်းသတင်းအပိုင်းများလည်း ပါဝင်သင့်သည်။ ၎င်းတွင် MRTV မှ ထုတ်လုပ်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များနှင့် လုပ်ဆောင်သူများ အပါအဝင် အမှီအခိုကင်းသော ထုတ်လုပ်သူများထံမှ ရင်းမြစ်ရရှိသည့် ၎င်း၏ အစီအစဉ်တစ်ခုလုံး၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ဖြန့်ဝေခြင်းလည်း ပါဝင်သင့် သည်။ အခြားရွေးချယ်စရာများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်၏။

ပင်တိုင်ပရိဂရမ်များကို ကျော်လွန်၍ တိုင်းရင်းသားရေးရာအသံလွှင့်ခြင်းအတွက် အခြားရွေးချယ်စရာများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်သည်။ ရွေးချယ်စရာတစ်ခုမှာ တိုင်းရင်းသားမီဒီယာနှင့် တိုင်းရင်းသားအသံလွှင့်ခြင်းအပါအဝင် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွား နှင့် မီဒီယာအတွက် တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးမှု ဖြစ်နိုင်သည်။ လက်ရှိတွင် ထင်ဟပ်နေသည့် ရုပ်ရွာရုပ်သံလွှင့်ခြင်းဆိုင်ရာ

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ
ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော
အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားရေးရာများကို အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှု ရုပ်မြင်သံကြား နှင့်အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်း

စံနှုန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် မြန်မာနိုင်ငံသည် အချိန်မီ အရှိန်အဟုန်မြင့် ဆောင်ရွက်သင့်သော်လည်း အသံလွှင့်ဥပဒေအား အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သေးပေ။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ စီးပွားဖြစ် ရုပ်သံလွှင့်ကဏ္ဍကို အခြေခံကျကျ ပြုပြင် ပြောင်းလဲသင့်ပြီး ပုဂ္ဂလိက အသံလွှင့်ဌာနများနှင့် အထူးသဖြင့် ပုဂ္ဂလိက အသံလွှင့်ဌာနများသို့ လိုင်စင်ပိုမိုချထားပေးသင့်သည်။ တိုင်းရင်းသားအသံလွှင့်ဌာနများသည် ဤလေလှိုင်းဖွင့်ခြင်းတွင် သင့်လျော်စွာ ထင်ဟပ် သင့်သည်။

တရားမဝင် စစ်အာဏာရှင် အစိုးရက အာဏာဆက်လက် တည်မြဲနေခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မီဒီယာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးအတွက် လက်ရှိ ရွေးချယ်ခွင့်များ အကန့်အသတ် ရှိနေသည်။ သို့သော်လည်း လူမျိုးစု မတူကွဲပြားမှုများ အလွန် ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံတစ်ခုအတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေများမှာ အဆုံးမရှိလှနီးပါးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယခု ဤနေရာ၌ ဒီမိုကရေစီ နည်းကျရှေ့ဆက်ရန် အမျိုးမျိုးသော ရွေးချယ်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးသည်။ သို့မှသာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်နိုင်သည်နှင့် အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အစီအစဉ်များနှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်စေရန် အရေးကြီးပါ သည်။

ဥပဒေနှင့် ဒီမိုကရေစီစင်တာသည် ဒီမိုကရေစီအတွက် အခြေခံရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးအမြတ်မယူသော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။